چۆن رۆمان دەنووسرێ ؟

گابریل گارسیا مارکیز

چۆن رۆمان دەنووسرێ ؟

وەرگێڕانی لە عەرەبییەوە

رەووف بێگەرد

سلێمانی / ٢٠٠٣

زنجیرەی کتێبی دەزگای چاپو پەخشی سەردەم
کتێبی گیرفانی ژمارە (٣٦)

سەرپەرشتیاری گشتیی زنجیرە
ئازاد بەرزنجی

چۆن ڕۆمان دەنووسرێ ؟

نووسینی: گابریل گارسیا مارکیز
وەرگێڕانی: ڕەووف بێگەرد
بابەت: وتار
بەڕێوەبەری هونەری: شیروان تۆفیق
مۆنتاژی کۆمپیوتەری: سەیران عەبدولرەحمان
هەڵەچن: ساکار-مهاباد-هەوار
تیراژ: ٥٠٠ دانە
ژمارەی سپاردن : ی ٢٠٠٣
www.sardam.net

زۆر چاكە، با لەسەر ئەدەب بدوێین

لە دیمانەیەكی رۆژنامەنووسیی كۆندا، خورخە لویس بۆرخیس وتویەتی: كێشەی لاوە نووسەرەكانی ئەو سەردەمە لەوەدا بوو كە دەیاننووسی بیریان لە سەركەوتن یان نشوستی هێنان دەكردەوە، بەلاّم بۆرخیس خۆی، لە سەرەتای نووسینیدا تەنیا بیری لەوە كردۆتەوە ئەو بۆ خۆی دەنووسێت. بۆرخیس دەگێڕێتەوە: "ساڵی ١٩٢٣ یەكەم كتێبم نووسی، سێ سەد دانەم لێ چاپ كرد و بەخشیمە هاوڕێكانم، بێجگە لە سەد دانەی كە بۆ گۆڤاری "نوسوتروس"م برد، یەكێك لە بەڕێوەبەرانی گۆڤارەكە- ئەلفرید و بیانتچی- بە سەرسامییەوە پێی وتم: "دەتەوێت ئەم هەموو كتێبەت بۆ بفرۆشم؟" بۆرخیس وای وەلاّم داوەتەوە:

"نەخێر، نا، ئەگەرچی من نووسەری کتێبەکەم، بەڵام شێت نیم"

لە ڕاستیدا ئەو ڕۆژنامەنووسەی دیمانەکەی سازدابوو (ئەلیکس خ. زیسمان) ئەوسا قوتابییەکی پیرۆیی بوو لە لەندەن دەیخوێند، هەر لە پەراوێزی ئەو چاوپێکەوتنەدا وای گێڕایەوە بۆرخیس پێشنیازی ئەوەی بۆ بیانتچی کردبوو، کاتێك نووسەرەکان پاڵتاوەکانیان بە چڵاکەکەدا هەڵدەواسن ئەو کتێبەکان لە گیرفانیان پەستێوێت، بەڵکو چەند سەرنجێکی ڕەخنەیی لە بارەیەوە بنووسن.

کە بیرم لەم ڕووداوە کردەوە شتێکی ترم یاد کەوتەوە، ڕەنگە بیسترابێت، کاتێك ژنی (شیروود ئەندرسن)ی نووسەری بەناوبانگی ئەمریکی تووشی ولیەم فۆکنەری لاو دەبێت کە بە قەڵەمی ڕەش دەنووسێت و پەڕەکانی دەستی پاڵداوەتە گالیسکەیەکی کۆنەوە، لێی دەپرسێت: "چی دەنووسیت؟" فۆکنەر بێ ئەوەی سەرهەڵبڕێت پێی دەڵێت: "ڕۆمان" ژنە بە سەرسامیەوە هاواری لێ هەڵدەستێ: "بە ڕاستتە!" دوای چەند ڕۆژێك شیر

وود ئەندرسون هەواڵ لە فۆکنەری لاو دەگێڕێتەوە کە ئەو ئامادەیە ڕۆمانەکەی بداتە بنکەیەکی بڵاوکردنەوە بۆ چاپ، بەڵام تاقە مەرجی ئەوەیە کە ناچار نەکرێت لەسەر خوێندنەوەی. ئەو کتێبە مووچەی سەرباز (Soldiers Pay) بوو کە ساڵی ١٩٢٦ بڵاوکرایەوە، -واتا دوای سێ ساڵ لە بڵاوبوونەوەی یەکەمین کتێبی بۆرخیس- فۆکنەر دوای بڵاوکردنەوەی چوار کتێبی دی ئەوسا ناوی دەرکرد و، بڵاوکەرەوەکان بێ سێ و دوو کەوتنە چاپکردنی بەرهەمەکانی. خودی فۆکنەر دەڵێت دوای ئەو پێنج کتێبەی یەکەم، ئەوسا هەستی کرد ناچارە ڕۆمانێکی وروژێنەر بنووسێت. چونکە لە ڕۆمانەکانی پێشوویدا ئەوەندەی دەست نەکەوت خێزانەکەی پێ تێر بکات. ئەو کتێبە ناچارییەیش بریتی بوو لە حەرەم Sanctuary. ئەم کتێبە شایانی باسکردنە، چونکە بە ئاشکرا دیارە کە فۆکنەر چ بیرۆکەیەکی لە بارەی ڕۆمانی وروژێنەرەوە هەبووە.

من ئەم ڕووداوانەم لە بارەی سەرەتای نووسەرە گەورەکانەوە کاتێك وەبیرهاتەوە کە

لەگەڵ ڕون شیبردا چوار سەعات کەوتینە هەڤ پەیڤین، شیبرد نووسەرێکی ئەدەبیی گۆڤاری "تایم"ە، لێکۆڵینەوەی لەسەر ئەدەبی ئەمریکای لاتین بوو، دوو شت دڵی منیان بەو هەڤ پەیڤینە خۆش کرد. یەکەمیان ئەوەیە شیبرد بێجگە لە ئەدەب لەسەر هیچی دی قسەی لەگەڵدا نەکردم و لێی نەپرسیم، بێ چەند و چوون ئەوەیشی لا سەلماندم کە زۆر چاك دەزانێت ئەدەب چییە.

دووەمیان ئەوە بوو هەموو بەرهەمەکانمی بە وردی خوێندبووە و بە چاکی لێی کۆڵیبوونەوە، نەك هەر کتێبێك بە تەنیا، بەڵکو بە ڕیز و تێکڕای هەموویشیان، هەروەها ئەرکی گرانی خوێندنەوەی هەندێك چاوپێکەوتنی پێشووتری منی چەشتبوو تا خۆی لەو پرسیارانە ببوێرێت کە هەمیشە بەرەو ڕووم دەکرێنەوە. ئەم خاڵەی دواییم زۆر بە لاوە گرنگ نەبوو، نەك لەبەر لەخۆبایی بوون -ئەگەرچی ئەمە بۆ نووسەرێك کە دیمانەی لەگەڵدا سازبکرێت دوور نیە، تەنانەت ئەو نووسەرانەیش کە خاکیانە دەردەکەون– بەڵکو لەبەرئەوەی کە دەرفەتی بۆ ڕەخساندم بە شێوەیەکی زۆرباش و، لە ڕوانگەی

ئەزموونەکانمەوە، دیدی تایبەتی خۆم دەربارەی پیشەی نووسین باس بکەم، هەموو نووسەریك کە دیمانەی لەگەلدا سازدەکەن -بە هۆی تیکەوتنیکی بچووکەوە- تیدەگات ئەو کەسەی چاوپیکەوتنەکەی لەگەلدا دەکات ئەو کتیبەی خویندۆتەوە کە قسەی لەسەر دەکات یان نا، هەر لەو چرکەساتەوە، رەنگە بەرانبەرەکەی پی نەزانیت، بەلام نووسەرەکە خەوشی لەسەر دادەنیت و بە چاوی سووکەوە لیی دەروانیت. من یادەوەرییەکی زۆر خۆشم لە بارەی لاویکی رۆژنامەنووسی ئیسپانییەوە هەیە. دیمانەیەکی دوور و دریژی لەسەر ژیانم سازدا و وایدەزانی من نووسەری گۆرانیی پەپوولە زەردەکانم، ئەوسا ئەو گۆرانییە زۆر باو بوو، بی ئەوەی زانیارییەکی کەمی لەسەر ئەوە هەبیت کە ئیجای ئەو مۆسیقایە لە کتیبیکەوە وەرگیراوە، منیش نووسەری ئەو کتیبەم.

شیبرد هیچ پرسیاریکی شەخسیی لی نەکردم، ریکۆردەریشی بەکارنەهینا، تەنیا لەسەر دەفتەریکی قوتابخانە جاروبار هەندێ سەرنجی

کورتی خۆی دەنووسی. هیچ بایەخی نەدایە ئەو خەلاّتانەی کە پێشتر و ئێستا بە من دراون. ئەوەیشی لا مەبەست نەبوو بزانێت ڕام بەرانبەر نووسەری مولتەزیم چییە، یان چەندم لە کتێبەکانم چاپکردووە. یان چەندم لێ دەستکەوتوون. من لێرەدا پوختەی ئەو دیمانەیە باس ناکەم، چونکە هەرچییەکمان لەو چاوپێکەوتنەدا وتوە هی ئەوە نەك هی من، بەلاّم ناتوانم باس لە ڕووداوێك نەکەم لە ڕێڕەوی ژیانی تایبەتی مندا کاریگەریی هەبووە و ئێستا ژیانم وا نەماوە. چونکە ڕۆژانە هەر فریای ئەوە دەکەوم چەند جارێك وەلاّمی هەمان ئەو پرسیارە بێ تامانە بدەمەوە کە دووبارە دەبنەوە. لەوە گەنتر ئەوەیە ئەوانە هەمان ئەو پرسیارانەن ڕۆژ دوای ڕۆژ وەك پیشەی نووسەری پەیوەندییان بە منەوە نامێنێت، بەلاّم شیبرد، بەو سادەییەی هەناسەی دەدا، دەجوولاّ، بێ ئەوەی ڕووبەڕووی زەبری چ نهێنییەکی داهێنانی ئەدەبی ببێتەوە، کە ماڵئاوایی لێ کردم، تەواو تاسەی ئەو ڕۆژانەم کرد کە ژیان زۆر خاکی بوو. مرۆڤیش لە بە فیڕۆدانی

چەند سەعاتێکی کاتی خۆی تەنیا بۆ باس لە ئەدەب کردن چێژی وەردەگرت.

لەگەڵ ئەمانەیشدا، هیچ لەو شتانەی کە وتمان وەك ڕستەکەی بۆرخیس لە زەینی مندا نەچەسپی: "نووسەرانی ئەمڕۆ بیر لە سەرکەوتن و نشوستی دەکەنەوە" من ئەم قسەیەم بەهەر شێوەیەك بێت بە زۆرێك لەو نووسەرە لاوانەی دنیا وتوە کە بینیومن، بۆ خۆشبەختی من نەمدیوە هەموو هەڵپەی ئەوەیان بووبێت هەرچۆنێك بێت رۆمانێك بنووسن بۆئەوەی لە کاتی دیاریکراودا فریای گرەوێك بکەوێت. نائومێدیشم لێ دیون، کاتێك ڕەخنەیەکی سلبیان لێ گیراوە یان کە بنکەی بڵاوکردنەوە دەست نووسەکەیان داوەتە دواوە و بۆیان چاپ نەکردووە، ڕۆژێك ماریو بارگاس یوسام بینی دەیوت: "لەو کاتەدا کە نووسەرێك خۆی بۆ نووسین تەرخان دەکات، ئیتر گوێی لەوە نییە دەبێتە نووسەرێکی چاك یان نووسەرێکی خراپ" کەچی، چەند ساڵێك، لاوێکی تەمەن بیست و سێ ساڵ کە پێش شەش مانگ ڕۆمانێکی بڵاوکردبووەوە لە مەکسیکۆ هاتەماڵەوە، ئەو

شەوەی لای من بوو هەستی بە سەرکەوتن دەکرد چونکە تازە دەستنووسی ڕۆمانی دووەمی دابووە بڵاوکەرەوەیەك. من لەو پەلەکردنەی کە هێشتا لە سەرەتادایە سەرسامیی خۆم دەربڕی. ئەو زۆر بە چاو قایمییەوە وەڵامی دامەوە کە تا ئێستا لە بیری ناکەم: "تۆ لەسەرت پێویستە پێش نووسین زۆر بیربکەیتەوە، چونکە هەموو دنیا چاوەڕێی نووسینی تۆیە، بەڵام من دەتوانم خێرا بنووسم، چونکە خەڵکێکی کەم دەمخوێننەوە" ئەوسا، بە تەواویی لە مانای قسەکەی بارگاس یوسا گەیشتم: ئەولاوە هەر لە سەرەتاوە بڕیاری داوە نووسەرێکی بێ کەڵك بێت. لە ڕاستیشدا وا دەرچوو، چونکە کارێکی باشی لە دەزگایەکی فرۆشتنی ئۆتۆمبیلی سکرابدا دەستگیر بوو. ئیدی کاتی خۆی لە نووسیندا بە فیڕۆ نەدا. لەگەڵ ئەوەیشدا من ئێستا وای بیر لێ دەکەمەوە، ڕەنگە چارەنووسی بگۆڕایە ئەگەر پێش فێربوونی نووسین بیزانیایە لەسەر ئەدەب قسە بکات. چونکە لەم ڕۆژانەدا وتەیەکی باو هەیە دەڵێت: "کاری کەم و قسەی زۆرمان گەرەکە" بێگومان ئەم

قسـەیە ناپاکییـەکی گـەورەی سیاسـیە، بـەڵام بـۆ ئـەدەبیش دەشـێت. چـەند مـانگێك لەمەوبـەر بـە جۆمـی گارسـیا ئیکۆسـتم وت تاقـە شـتێك کـە لـە سەرووی مۆسیقاوە بێت قسەکردنە لەسـەر خـودی مۆسـیقا، دوێنـێ شـەو، لـەوەدا بـووم هـەمان ئـەو قسـەیە بـۆ ئـەدەبیش بکـەم، بـەڵام کەمـەکێك خـۆم گرت. **چونکە بە ڕاستی تەنیا شتێك کە لە قسـەکردنی سەر ئەدەب باشتر بێت بەرهەمهێنانی ئەدەبی چاکە.**

چۆن ڕۆمان دەنووسرێ ؟

بێگومان ئەمە یەکێکە لەو پرسیارانەی گەلێك جار بەرەو ڕووی ڕۆماننووس دەکرێتەوە، بەردەوام وەڵامەکەیشی قایل کەرە و لەگەڵ خاوەن پرسیاردا دەگونجێت. بەڵام مەسەلەکە لەوە قووڵترە: وا چاکە وەڵام بدرێتەوە، نەك لەبەرئەوەی، وەك دەڵێن، شتی تازە تامی خۆی هەیە، بەڵکو لەبەرئەوەیە دەشێت لەو ڕێگایەوە بگەیتە هەقیقەت. لەبەرئەوەیش بە بۆچوونی من شتێك هەیە گومان هەڵنەگرە، ئەویش ئەوەیە زۆربەی ئەوانەی پرسیاری -چۆن ڕۆمان دەنووسرێت- لەخۆ دەکەن خودی ڕۆماننووسەکانن.
ئێمەیش هەموو جارێك وەڵامی جیاوازی خۆمان هەیە، دیارە مەبەستم لەو نووسەرانەیە کە بڕوایان بەوەیە ئەدەب هونەرێکە بۆ چاکردنی دنیا. بەڵام ئەو نووسەرانەی ئەدەب بە هونەرێك دەزانن بۆ ڕاستکردنەوەی ژمارە بانکییەکانیان، هاوکێشەیان بۆ نووسین نەك تەنیا ڕاست نییە، بەڵکو لەو

هاوكێشه ماتماتیكیانه دەچێت كه زۆر به وردی ڕاڤه بكرێــت. بڵاوكــەرەوەكان ئەمــە دەزانــن. ماوەیـــەك لەمەوبـەر، یـەكێك لـەو بڵاوكەرەوانـە بـە خۆشـییەوە باسـی ئـەو ڕێگـا ئاسـانەی بـۆ دەكــردم كـە بنكـەی بڵاوكردنەوەكــەی دەتوانێــت خــەڵاتی نیشـــتمانیی ئـەدەبیی پـێ بەدەسـت بێنێـت. پێـش هــەموو شــت دەبێت شارەزای ئەندامانی لیژنەی هەڵسەنگاندنەكە بیـت، لـە بـارەی مێـژووی شەخســی، كــار، چێژیــی ئەدەبیان. بڵاوكەرەوەكە لای وایه بەرئەنجامی زانینی ئەم توخمانـە، تا ڕادەیـەك، لـە سـنووری دۆزینـەوەی چێـژی ئـەدەبیی لیژنەكـەی نزیـك دەكاتـەوە. هـەروەها دەڵێت: "هـەر لەبەرئەمەیشـە ژمێریـاری ئەلـەكترۆنی هاتۆتە گۆڕێ" دوای ئەوەی دەستنیشانی ئەو جۆرە كتێبەت كرد كه دەشێت خەڵاتەكە بباتەوە، دەبێت به پێچەوانــەی ئــەوەوە كــار بكــەیت كــە لــە ژیــاندا ڕوودەدات: لـە بـری ئـەوەی بـە دوای ئـەو كتێبـەدا بگـــەڕێیت كـــە شـــایانی خەڵاتەكەیـــە، بـــە دوای نووسەرێكدا دەگەڕێیت، چاك بێت یان خراپ، گرنگ ئەوەیـە لـە هـەموو زیـاتر شـارەزای هۆنینـەوە بێـت. ئـەوەی دەمێنێتـەوە تـەنیا ئیمـزای سـەر گرێبەندێكـە

لەگــەڵ نووســەرەکەدا، دانیشــێت و دەستنیشــانی تایبەتمەندییەکانی ئەو کتێبە بکات کە ساڵی ئایندە بــەرندەی خــەڵاتی نیشــتمانیی ئــەدەب دەبێــت. مەترسیەکە لەوەدایە بڵاوکەرەوە یارییەکەی داوەتــە دەســت ئاشــی ژمێریــارە ئەلەکترۆنیەکــە، ئــەویش ڕێــژەی ســەرکەوتنی لــە ســەدا هەشــتاو حــەوتی داوەتێ.

کەواتــە مەســەلەکە نووســینی ڕۆمــان نییــە -یــان کورتە چیرۆك- بەڵکو مەسەلەکە ئەوەیە ئەوانە چەند بە جیدی نووسراون، تەنانەت ئەگەر نەفرۆشرێن یان هیچ خەڵات وەرنەگرن، ئەمە وەڵامێکە بوونی نییە. خــۆ ئەگــە لــەم ڕۆژانــەدا یــەکێك بیــەوێت بــە دوای هۆکارەکاندا بگەڕێت، ئەوە ئەو کەسەیە کە ئەم چەند دێــرە دەنووســێتو، لــە ناخــەوە حــەزی بــەو چارەسەرەیە کە خۆی مەبەستیەتی.

لــەم دواییانــەدا گەڕامــەوە ســەر کتێبخانەکــەی مەکســیکۆم، نزیکــەی ســاڵێك بــوو هــەندێك کورتــە چیرۆکی تــەواو نــەکراو، ڕۆمانێك کــە دەســتم دابــووە نووسینی و هێشتا سەری گڵۆڵەکەیم نەدۆزیبووەوە، لەوێ جێهێشتبوو، لە بارەی کورتە چیرۆکەکانەوە چ

کێشـەیەکم تـووش نـەهات! هـەموویانم خسـتنە نـاو تەنەکەی خۆڵەکـەوە. چونکـە دوای سـاڵێك دابـڕان و چاك خوێندنـەوەیان دەتـوانم سـوێند بخـۆم -ڕەنگـە لەسەر هەقیش بم- ئەوانە چیرۆکی من نین، بەشێك بوون لە پرۆژەیەکی کۆن کە شەست کورتە چیرۆك زیاتر بوون، دەربارەی ژیانی ئەمریکییە لاتینیەکان لە ئەوروپادا، هۆی سەرەکی دڕاندنی ئەو چیرۆکانە قەناعەت نەکردنم بوو پێیان.

مـن شـانازی بـەوەوە ناکـەم کـە بڵێـم لـە کـاتی دڕاندنیـاندا دەسـتم نەلـەرزیوە. پاشـانیش پارچـە دڕاوەکانم بە جۆرێك تێکوپێك داوە کە جارێکی تر پێکەوە کۆنەکرێنەوە. من لەرزێکم تێگەڕا، نەك تـەنیا هـەردوو دەسـتم. چونکـە خـودی پرۆسـەی دڕانـدن ڕابوردویـەکی هـاندەری لای مـن هەیـە. وەلێ پێـم ناخۆشە، سـەرەتای ئـەم یادەوەریـە دەگەڕێتـەوە بـۆ شـەوێکی حوزەیرانـی سـاڵی ١٩٥٥، کـە نوێنـەری تایبـەتی ڕۆژنامـەی "ئیسـبیکتا دۆر) بـووم بـۆ سـەفەری ئـەوروپا، کـاتێك خورخـێ گیتـانی شـاعیر هاتـە ژوورەکـەم لـە بۆگۆتـا و داوای لێکـردم نووسـینێکی بـۆ بەجێبـهێڵم تـا لـە گۆڤـاری میتـو دا

بـڵاوی بکاتـەوە. مـن لـە تاقـەت کردنـی شـتەکانم ببوومەوە، ئەو بەرهەمانەی شایانی پاراستن بوون لە شـوێنێکی ئـەمیندا دامنـان، ئـەوەیش لێـی نـائومێد بووم دڕاندمن، گیتـان دوران بە نـاو پـەڕە دڕاوەکـانی ناو تەنەکەی خۆڵەکەدا کەوتە گەڕان، بە هەمان ئەو پەرۆشییەوە کە لە ئەدەب تێر نابێت، بە تایبەتی لە دۆزینەوەی بەها شاراوەکاندا، لە پڕا شتێك سەرنجی ڕاکێشا، پێی وتم: "بەڵام ئەمـە بـۆ بڵاوکردنـەوە زۆر چاکـە" منیـش تێمگـەیاند بـۆ دڕاندوومـە: ئـەوە فەسـڵێکی تـەواوی یەکـەم ڕۆمـانم بـوو. بـە نـاوی "زریانی گەڵا"وە لێم دەرهێنابوو، ڕۆمانەکە هەر لەو ماوەیـەدا بڵاوکرابـووەوە. ئـەو فەسـڵە تاقـە چارەنووسی چـاکی نـاو تەنەکـەی خـۆڵ بـوو، بـەڵام گیتـان دوران سـەرنجەکەمی بەدڵ نەبوو، پێی وابـوو دەشـێت دەق لـە ڕەوتـی ڕۆمـاندا زیـادبێت، بـەڵام بەسـەربەخۆیی بەهایـەکی جیـاوازی هەیـە. منیـش خۆیـم سەرپشك کرد- نەك لەبەرئەوەی قەناعەتم بـە ڕایەکـەی کردبێـت بـەڵکو تـەنیا بـۆ ڕازیکردنـی -کـە بـۆی هەیـە پـەڕە دڕاوەکـانی بـە تیـپ پێکـەوە بلکێنێتـەوە و فەسـڵەکە وەك چـیرۆکێکی کـورت

بڵاوبکاتەوە. بە ڕاناوی کۆ کە کەم جار بە وردی وەك لەو حاڵەتەدا بەکاردێت لێی پرسیم: "چ ناونیشانێکی بۆ دابنێین؟" پێم گوت: "نازانم، ئەمە تەنیا مەنەلۆژێکی ئیزابیلە کە لێزمەی باران بەسەر ماکوندۆوە دەبینێت" گیتان دوران لە سەرەوەی لاپەڕەی یەکەمدا ڕستەی "مەنەلۆژی ئیزابیل کە باران بەسەر ماکوندۆوە دەبینێت"ی نووسی، بەو جۆرە لەناو تەنەکەی خۆڵەوە چیرۆکێکی کورتم گەڕایەوە کە ڕەخنەگرەکان زۆر جوانیان باس لێوە کرد و لای خوێنەرانەوە زیاتریش. لەگەڵ ئەوەشدا، ئەم ئەزموونە لە دڕاندنی دەستنووسەکانمی نەخستم، ئەگەر پێم وابووبێت شایانی بڵاوکردنەوە نین، بەڵکو ئەوەی فێرکردم کە وای بدڕێنم جارێکی تر پێکەوە نەلکێنرێنەوە.

لە دڕاندنی کورتە چیرۆکدا هیچ چارێك نییە، چونکە نووسینی کورتە چیرۆك لە کۆنکرێت تێکردن دەچێت. بەڵام ڕۆمان نووسین لە دانانی خشت دەکات. ئەمە بەو مانایەیە ئەگەر کورتە چیرۆك لە یەکەم هەولا سەرنەکەوت چاکترە پێی لەسەر نووسینی دانەگریت، بەڵام ئەمە بۆ ڕۆمان ئاسانترە:

چونکە دەتوانیت لە نووکەوە دەستی پێ بکەیتەوە، ئەمە ئەوە بوو لە من ڕوویدا، نە کێش، نە شێواز، نە وێنـەی کەسـایەتییەکان لەگـەڵ ئـەو ڕۆمانـەدا نـەدەگونجا کـە مـن بـە نیـوە نـاچڵ وازم لێ هێنـابوو، تەنیا لێکدانەوەیەکیش بۆ ئەم حاڵەتە هەیە: تەنانەت خۆیشم قەناعەتم پێی نەبوو، لە هەوڵی چارەکردنیدا گەڕامەوە بۆ خوێندنەوەی دوو کتێب بە بڕوای خۆم بـە کـەڵك بـوون، یەکـەمیان پـەروەردە عاتیفیەکـەی فلوبیر کە لە سەردەمی زۆر دووری شەوانی زانکۆوە نـەمخوێندبووەوە، ئـەم کتێبـە تـەنیا کـەڵکی ئـەوەی هـەبوو لـە لێکچوونـە ناهـەموارەکان خـۆ ڕزگـار بکـەم، بەڵام گرفتەکەی منی چارەسەر نەکرد. کتێبەکەی تر کە جارێکی تر خوێندمـەوە (ماڵی کچـە نووسـتووە جوانـەکان)ی **یاسوناری کاواباتـا** بوو. کە پێـش سـێ سـاڵ گیـانمی هــەژاند و تـا ئێسـتایش لــە کتێبــە جوانەکانـە. بـەڵام ئەمجارە ئەویش چ سوودێکی پـێ نەگەیاندم، چونکـە مـن بـە دوای شـێوازی پرۆسـەی سێکسـیدا دەگـەڕام لای بـە تەمەنـەکان، ئـەوەی لـەم کتێبەدا بینیم ڕەفتاری ژاپۆنیە بە تەمەنەکان بوو، کە بـە لای منـەوە وەك خـودی هـەر ژاپۆنیـەك شـتێکی

دەگمــەن بـــوو، بیگومــان هیـــچ پەیوەندییـــەکی بـــە رەفتـــاریی سیکســـیی تەمـــەندارەکانی ناوچـــەی کاریبییەوە نییە.

کـە لەسـەر نـانخواردن باسـی ئـەم دلەراوکییـەی خۆم کرد، یەکێك لە دوو کورەکـەم: –ئـەویان زیـاتر کردەیە– وتی: "چەند سالیك چاوەری بە تا بە هـۆی ئەزموونی تایبەتی خۆتـەوە لـە مەسـەلەکە بگـەیت" ئـەوی تریـان کـە هونەرمـەندە، وردتـر مەبەسـتەکەی دیاری کرد و وتی: "جاریکی دی ئازارەکانی ڤارتـەر بخوینـەرەوە" بی ئەوەی هیچ ئاسەواریکی گالتە بـە دەنگییەوە دیاربیت ئەمەی پی وتم. منیش بە قسـەم کـرد و کەوتمـــەوە خویندنـــەوەی، نـــەك لەبەرئـــەوەی بـــاوکیکی زۆر گویرایـــەلم، بـــەلکو منیـــش وام بـــیر لیکردەوە کە دەشیت ئەو رۆمانە بەناوبانگەی گۆتـە ســـوودیکم پـــی بگەیـــەنیت. وەلی ئـــەمجارەیان وەك جاری پیشوو بۆ پرسەی ڤارتەری لاو نەگریام، بەلکو نەمتوانی لە نامەی هەشتەم تیپەرم، لەو نامەیەدایە کـە لاوە مەینـەت بارەکـە باسـی شـادمانی خـۆی لـە کۆختـە تەریکەکەدا بۆ گیلیری هـاوریی دەگیریتـەوە، هەسـتم کـرد هـەر لـە جیگـای خۆمـدام، تەنانـەت لام

سەیر نەبوو ناچاری زمان گەستنی خۆم بم تا لەو کەسانە نەپرسم کە تووشیان دێم: "برا، پێم بڵێ، ئاخ، چۆن ڕۆمان دەنووسرێت؟"

داوای هاوکاری

دەشێت ڕۆژێك لە ڕۆژان خوێندبێتمەوە، یان فیلمێکم بینیبێت، یان یەکێك ڕووداوێکی ڕاستەقینەی بۆ گێڕابێتمەوە کە ئەمە پوختەکەیەتی: ئەفسەرێکی دەریاوان بە دزییەوە ژنێکی دۆستی بردە کابینەی کەشتیە جەنگیەکەیەوە، لەو ژوورە تەنگەبەرەدا خۆشەویستیەکی زۆریان ئەنجامدا، بێ ئەوەی تا چەند ساڵێکیش کەس پێیان بزانێت، هەرکەس دەزانێت نووسەری ئەم کورتە چیرۆکە جوانە کێیە تکای لێ دەکەم بە زووترین کات ناوەکەیم پێ بڵێت، من لە گەلێك کەسم پرسیوە و کەس نەیزانیوە، تا وام لێهاتووە گومانی ئەوە بکەم ڕۆژێك لە ڕۆژان من خۆم ئەو چیرۆکەم بە خەیاڵدا هاتووە و لە بیرم چۆتەوە، سوپاس.

گوند

ئەو جێگا سامناکەی، مریشکەکانی هێور دێن و دەچن

لە ڕاپرسیەکدا، کە بەم دواییە لەگەڵ ئەو منداڵانەدا کراوە لە شارە گەورەکانی ئەورووپادا دەژین، ناوی ئەو کەسەیان لەو منداڵانە پرسیوە کە نامە دەگەیەنێتە ماڵان، ئەو کەسەی شیر دێنێت و ئەوەیش کە ڕۆژنامە و نان دەگەیەنێت، ئەو کەسەیش کە پیسی کۆدەکاتەوە و ئەوەیش کارەبا و ئاو چاک دەکات. هەموو منداڵەکان یەک وەڵامیان دابووەوە: دەرگاوان ئەو کارانە دەکات.

ئەو منداڵانە هەر دەبوو وەڵامێکی وا بدەنەوە، چونکە لەو مۆڵگا شارییە گەورانەدا، کە چرۆکردنی گوڵێک لە موجیزەی دروستبوونی گەردوون دەچێت، کە بتەوێت بچیتە ئاپارتمانێک دەبێت بە ناچاری بە بەردەم یەکێکدا تێپەڕیت کە فەرمانێکی خودایی پێیە، ئەویش دەرگاوانە.

کە بە منداڵی سروشتیان پێ ناساندین و، لە ڕاستیا سروشتیش ئەو شتانە بوون لە گوندا دەورەیان دابووین، ئێستا لە تەلەفزیوندا یەکێکە لە بەرنامە ئەفسوناویەکان. کەواتە منداڵێك کە لە قاتی شانزەهەمی ئاپارتمانێکدا دەژی و، چوونە دەرەوەی لە ماڵ تەنیا لە ماشێنێکدایە بۆ قوتابخانە و، مۆڵەتی زستانەی لە هەوارێکی بەفریندا بەسەر دەبات و هاوینەکەیشی لە کەنار دەریایەکی ئاپووورەدایە، هەقی خۆیەتی ئەو پیاوە نەناسێت کە لە کۆندا جلێکی شینی لەبەر دەکردو، بە سواری پایسکلێك نامەی بە خاوەنەکانیان دەگەیاند، هەروەها ئەو پیاوە بەرگ سپیەیش نەناسێت کە نەك تەنیا شیری دەگەیاندە ماڵان، بەڵکو ئەوەندە دەربەستی کاتەکەی بوو کە وەك سەعات کەڵکی وەختی لێ دەبینرا، هەموو ئەم کەسانە وەك بەشێك لە ئەندامانی خێزانیان لێدەهات، سەربەستانە خۆیان بە چێشتخانەدا دەکرد بۆ قاوەخواردنەوە و، لەگەڵ بەردەستەکاندا لە ڕاز و نیازی دراوسێکان دەدوان، تا وای لێدەهات لە نیوەڕۆژەیەکدا و زۆر بە سانایی گوێ بۆ یەکێك شل بکەین کە دەڵێت: "بیترا

لە پۆستەچیەکە ئاوسە" تەنیا سادەییەکیش کە ئێمەی منداڵی ئەو سەردەمە بە خۆمان ڕادەبینی، ئەو بڕوایە بوو کە ئەو منداڵەی بیترا دەیبێت بێجگە لە پۆستەچییەکی بچووک نابێت چیتر بێت.

باهۆزی شارستانیەت توانی لە ئیسپانیادا ڕەگی یەکێك لە دیارترین کەسایەتی ژیان و ئەدەبی ئەو ولاتە دەربکێشێت، مەبەستم پاسەوانەکانی شەوە، تا ئێستایش هەندێك لەو پیرە خانەنشینانە ماون کە هەموو نهێنییەکی شەقامەکانیان دەزانن، چونکە بێ ئاگاداریی ئەوان هیچ ڕووی نەدەدا. پاسەوانی شەو بەرپرسیاری ئاشتی و ئاسوودەیی ناوچەکەی بوو، ڕستێك کلیلی هەموو ماڵەکانی لابوو، ئەوانەی شەوانە درەنگ دەگەڕانەوە کلیلیان هەڵنەدەگرت، پاسەوانەکان دەرگاکانیان بۆ دەکردنەوە، هەمیشە ئەو پاسەوانانە لەبەردەستا بوون، ئەوەندە بەس بوو دووکانی سەرکۆڵانەکەیان بۆ بگەڕێیت، لەگەڵ پاسەوانەکانی تری گەڕەکدا شەویان بە دەم قسەوە بەسەر دەبرد، یان ئەوە بەس بوو کە چەپڵەیەك لێ بدەیت و ئەو زوو لەبەردەمتا قوت بێتەوە. من دەپرسم، ئەگەر ئەمڕۆ یەکێك

چیرۆکی ئەو پاسەوانە بەڕێزانە بۆ منداڵی شارە گەورەکانی ئیسپانیا بگێڕێتەوە کە چۆن شەوانە دەرگایان بۆ دەکردینەوە، ئایا ئەو منداڵانە چییان بە بیردا دێت. بێگومان بڕوا ناکەن، هەروەها کە پیریش بوون هەست بە یادەوەری ئەو چەرخە ناکەن کە چەقۆ و مقەستی تیژ دەکرد و، وەك خۆرگیران، لە کاتی خۆیدا دەهاتە نێو گەڕەکەوە و، کۆڵانەکەی پڕ دەکرد لە هەرا و زەنا و بۆن و بەرامەی خۆی.

لە نێوان هەموو ئەو کەسایەتیانەی منداڵیی ئێمەدا، کە منداڵانی ئێستا زۆر کەمتر بە خۆیان و سیمایان شارەزان، ئەو تاقە کەسە بوو کە ناوبانگی بە پێوقەدەم ڕەش دەرکردبوو، ئەو کەسەی بروسکەی دەهێنا، ڕەنگە هەر خودی پەیامهێنەرەکان دەوریان بووبێت لە دروستکردنی ئەو وێنە بەدەی ناویان پێ دەرکردبوو، چونکە زۆر بە پەلە دەرگایان دەکوتی، شاوڕێکیان لێدەدا وەك ئەوەی شووتی ڕووداوێکی کتوپڕ بێت، پاشان هاواریان دەکرد "بروسکە". زۆر پێش ئەو سەردەمە، کە هەموو دنیا موڵکی ئێمە بوو، ئەو

جــۆرە ئاگاداركردنەوەیــە تــەنیا لــە سەرشــانی ئەستێرەناسـان بـوو. بـەڵام كارمـەندانی تـەلگراف، هــەر لــە دروســتبوونی ئــەم ئــامێرەوە، بــوون بــە پەیامبەری مەرگ. هەر پێش ئەوەی یـەكێك فریـای ئەوە بكەوێت دەرگایان لێ بكاتەوە، دەبوو دەست لە ژێربـــاڵی نەنكـــە بووراوەكـــە وەردەن، لەگـــەڵ گەیشتنیاندا سەگەل دەكەوتـە وەڕیـن، مریشـكەكان بەو ڕۆژی نیوەڕۆیە، بە هۆی كارەساتەكەوە سـەری كاتیـان لێ تێـك دەچـوو و، خۆیـان لـە كولانـەكانیان دەخزاند و كڕ دەبـوون، ئـەوەمان كـە بروسـكەكەی وەردەگـرت لـە دەم و چـاوی پەیامهێنەكـە ڕادەمـا، چونكـــە دەیزانـــی ئـــەو نـــاوەڕۆكی بروســـكە مەینەتبارەكەمان دەزانێت، بە نووزەیەك سوپاسمان لێ دەكرد و دڵمان لە دەرپـەڕیندا بـوو، لـە ناخـەوە داخمـان بـۆ داب و نـەریتی سـەدەكانی ناوەڕاسـت دەخواسـت كـە هەركەسـێك هـەواڵێكی ناخۆشـی بگەیاندایە لە داریـان دەدا. ورده ورده، ئـەو ترسـە لەو بروسكانە ڕەوییەوە، چونكە درەنگ دەگەیشتن و ببووە شوێنی گاڵتەپێكردن.

پیـــاوێك كـــه ویســـتبووی ســـه‌فه‌ر بـــۆ لای خۆشه‌ویسته‌كه‌ی بكات پێشتر ئه‌م بروسكه‌یه‌ی بۆ ناردبوو: "كاتێك ئه‌م بروسكه‌یه‌ت به‌ ده‌ست ده‌گات كه‌ من له‌ ئامێزتام"

ته‌نانه‌ت پزیشكی خێزانیش، كه‌ ته‌نیا هاتنی بۆ ماڵـه‌وه‌ بـه‌س بـوو بۆئـه‌وه‌ی پلـه‌ی گـه‌رما بێنێتـه‌ خـــوارێ، ئێســـتا لـــه‌و شـــارانه‌دا خودایه‌تییـــه‌كی نادیاریـان بـۆ خـۆ پـه‌یداكردووه‌و دڵیـان بـۆ ئێمـه‌ لێنـادات، پێـش ماوه‌یـه‌كی كـه‌م یـه‌كێكیان بـۆی گێڕامه‌وه‌ نه‌خۆشێك له‌ حاڵه‌تێكی پڕ له‌ مه‌ترسیدا بووه‌، پزیشكه‌كان به‌ پێی پسپۆڕیان شـه‌ش جـۆر شیكردنه‌وه‌ی جۆراوجۆریان بـۆ نووسـیوه‌. كـه‌چی نه‌خۆشـه‌كه‌ هـه‌ر لـه‌ هـه‌مان شـه‌ودا مـردووه‌. پـاش بیســـت و چـــوار ســـه‌عات، دوای ناشـــتنی، لـــه‌ شـیكردنه‌وه‌كاندا ده‌ركـه‌وتووه‌ بـاری ته‌ندروسـتی نه‌خۆشه‌كه‌ زۆر چاكه‌.

ئـــه‌م ڕووداوه‌ تۆقێنه‌رانـــه‌ی شارســـتانیه‌ت به‌رهـه‌می هێنـاوه‌ و بـه‌ داخـه‌وه‌ وه‌ك گاڵته‌یـه‌كی كاریگـه‌ر باسـی لێوه‌ ده‌كرێت، تـه‌نیا لـه‌ دنیایـه‌كدا ده‌توانیـت لێـی تێبگـه‌یت كـه‌ منـداڵان لـه‌ باوكیـان

بپرسن ئایا مانگا هێلکە دەکات، یان ماکەرۆنە لەسەر درەخت پێدەگات.

تەلەفزیۆن چارەسەری ئەم گومانەی بۆ نەکراوە، بۆیە قوتابخانەکانی فەرەنسا قوتابییەکانیان ناچار کردووە لەسەر دەورەیەکی تایبەتی کە بۆ ماوەی مانگێك لە گوندا بژین، لە هەوای ئازاد و بە دووچاوی کراوەوە، بۆئەوەی نیوەکەی تری ئەو دنیایە ببینن کە نیوە شارستانیەکەی بەری لێگرتوون. من وای بۆ دەچم، ئەوەی کاتی خۆی ئێمەی مندالآنی گوند کە بۆ یەکەمین جار بردیانینە شار بە سەرمان هات ئەمانیش هەروایان لێدێت. چۆن کە ئێمە سینەمامان بینی تەواو سەرسام بووین، ئەوانیش لە هێلکەکردنی مریشکێکا هەروایان بەسەر دێت. کە لە ڕێگادا دوو سەگی لکاو دەبینن تووشی هەمان هەڵچوونی ئێمە دێن کە پیاوانی ئاگرکوژاندنەوەمان لە کاتی کوژاندنەوەی ئاگردا بینی، کە بە گۆشت و ئێسکی ڕاستەقینەوە گوێدرێژ دەبینن چۆن دەڕوات و دەزەڕێت، ئەوانیش مووییەك لە کلکی دەکەنەوە، هەمان

مەترسی ئێمەیە بۆ بینینی یەکەمین فڕۆکە لە کاتی نیشتنەوەیدا.

هاوڕێم ئەلیخاندرۆ سانتسو روبینو، کە چل و دوو ساڵ لەو گەورەترم، بۆ شارەزابوونی سروشت لە خۆرهەلاتی فەرەنسادا خولێکی تەواو کرد، بە سەرسامییەوە باسی ئەزموونی خۆی بۆ کردم وەك چۆن دەریاوانە کۆنەکان باسیان لە سەفەرەکانیان دەکرد. وەلێ چیرۆکەکەی، لە دووری دە هەزار کیلۆمەتری ولاتە هاوبەشەکەمانەوە، ئەوەی فێرکردم ئێمە چەندە لە زەمانیشدا لەم ولاتەوە دووریــن. تیپەکەی ئەلیخاندرۆیان بردبوو داربڕینیان پیشان بدەن. بەلام داربڕەکە لەوانە نەبوو وەك چۆلەکەی دارکونکەرە ڕۆژێکی تەواو بۆئەوە تەرخان بکات بە تەور قەدی دارەکە ببڕێتەوە، بەڵکو دارەکەی بە مشاری کارەبایی و بە شێوەیەکی زانستیی ورد بڕیبووەوە، هەروەها تەماشای مانگا دۆشینیان کردبوو، بەلام نەك بەدەست، وەك من لە لوس سیتی و کولیناس دی کولوریس، ببویکادا بینیومە. بەڵکو بە هۆی ئامێرێکی کارەبایی شیردۆشینەوە کە ڕاستەوخۆ

دەفری شیرەکان دەباتە ژووری کولاّندنەوە. مانای وایە لە ولاّتە پیشەسازییەکاندا هەرگیز شوێنێکت دەست ناکەوێت منداڵ بتوانێت وێنایەکی ڕاستەقینە بۆ گەوجایەتی دواکەوتن بکات کە جوانیشە و غەم ئەنگێزیش.

وەڵێ دوو کوڕەکەم. وەك چرکەساتێکی دەگمەنی ژیانیان، ئەو سەر لە ئێوارەیە لەبیر ناکەن کە چووبوونە گوندێکی کاریبی بۆ دیدەنیی نەنك و باپیریان، لەوێ بۆ یەکەمین جار بۆقێکی زیندوویان بینیبوو، ئەوەندەیان پێ سەیر بوو تا ئەو ڕادەیەی قتوویەك بۆیە و فلّچەیەکیان پەیدا کردبوو، هەرچی بۆقی نێو گوندەکە هەیە بە ڕەنگی زەرد بۆیەیان کردبوون.

بیجی، ماچێکم بدەرێ

ئـەو بەیانیـە، پـەیامێکی گـەورە لەسـەر دیـوارە سپییە درێژەکەی بەرانبەر بە ماڵەکەی مەکسیکۆم بەم جۆرە نووسرابوو: "بیجی، ماچێکم بدەرێ" بە پەمپێکی بۆیەی وایش نووسرا بوو مەرەکەبەکەی نەدەکوژایەوە، لەو جۆرە بۆیانەی لە شـەڕی سـەر دیواری سیاسیدا بـەکاردێت، لـە هـەندێك شـوێندا بۆیەکە خەست و لە شوێنی تـردا کـەم گرتبـووی، وەك ئەو پەیامە نهێنیانەی لە بێدەنگیی بەیانیاندا بە هەناسەیەکی کپەوە دەنووسرێن و، هاوڕێکانیان لەم سەر و ئەوسەری شەقامەکەوە چاوەچاویانە و لە کاتی پێویستا بە ئاگایان دێنن. وەلێ پەیامەکە دوور لـە ناوچـەی ئـاوەدانی و سـاختمان بـوو کـە زیاتر لەو شوێنانەدا ئەو شەڕی تارماییانە دەکرێن، تەنانەت کرانەوە ئەخلاقیەکە ناگاتە شارە زانکۆییە نزیکەکان. بەڵام پەیامەکە لەوە گەورەتر نووسرابوو

کە بیجی کاتێك بەوێدا تێدەپەڕێت نەیبینێت. ئیدی چەندە بیجی خۆی لێ گێل بکات یان گوێی نەداتێ، پەیامەکە لەوە خەمۆکتر بوو دڵە ڕەقەکەی ئەو بپێکێت.

کاتێك پەیامەکەم بینی تازە لە خوێندنەوەی ڕۆژنامەکان ببوومەوە. ئەو ڕۆژنامانەی خوێندنەوەیان لەم ڕۆژانەدا لە خواردنی شووشەیەك ڕۆن گەرچەك دەچێت بە دڵی ناشتا. من کە بەیانیان لە خەو هەڵدەستم، وا ڕاهاتووم لە ڕێگای خوێندنەوەی ڕۆژنامەوە دیدێکی پانۆرامایی لەسەر دنیا دروست بکەم، هەستم کرد لە هەموو شتێکدا یادەوەریەکی تاڵ هەیە. لە هەموو جێگایەکدا، نەك تەنیا لە خۆمدا وەك ئەوەی خوان تینوریو لە سەردەمانێکی سەقامگیرتردا وابوو، بۆیە هەستم بە بۆنی مەرگ کرد کاتێك زانیم یەکێکی زۆر نزیك لە ماڵەکەمەوە، لەم دنیایەدا هیچ کێشەیەکی نییە بێجگە لەوەی کە بیجی ماچێکی بداتێ.

ماوەیەك لەمەوبەر ڕۆژنامەی ئیسبریسوی ئیتالی وتارێکی بڵاوکردەوە گریمانەی ئەوە دەکات کە

مۆدێلــی ســێکس بــەرەو لــەناوچوون دەچێــت و، خۆشەویستی لەسەر شێوەی کۆن جارێکی دی بە شکۆمەندییەکەیەوە لە بڵاوبوونەوەدایە. ڕۆژنامەکە لە ڕێــی ڕاپرسـییەکەوە گەیشـتۆتە ئـەو ئەنجامـەی زۆرێك ژن و پیاو هەن پرۆسـەی سێکسـیان لا کـەم بۆتـەوە، تەنانـەت ژن و مێرد هـەن لەگـەڵ ئەوەیشـدا بە تەواوی لە کاری سێکسـی وەسـتاون کـەچی زۆر بەختـەوەرن. وازهێنـان لـەو شـەیداییەی جـاران بـۆ سـیکس دەگیرنــەوە بــۆ ســاڵانی شەســتەکان کــە پیدەچیـت مرۆڤایـەتی هـەموو ئارەزوە یەدەگـەکانی لەدەسـت دابیـت. ئامـاریش بـۆ سـەلماندنی ئەمـە هەیە. چونکە سی لە سەدی کچان و، پەنجا و پینج لە سەدی کوران، پیش ئەوەی تەمەنیان بگاتە پانزە سالی، لە سالەکانی شەستا ئـەزموونی سیکسـیان هــەبووە، بــەڵام لــە کۆتــایی ئــەو دەیــەدا بــەپیی دانپیانانی خۆیان، چوار لە سەدی کچان و سیانزە لــە ســەدی کــوران لــە تەمــەنی پــانزە ســالیدا کەوتوونەتە ئەو ئەزموونەوە.

لەگــەل ئەمانەیشــدا مــن وای بــۆ نــاچم ئــەو سـەرژمیریانە بەلگـەی مـاندووبوونی ئیمـە بـن لـە

سێکس، بەڵکو بۆ سەلماندنی ئەوەیە ئێمە ئەوەندە لە ژیانمان بە سێکس دەبەخشین کە بە ڕاستیی شایانیەتی، ئەو توخمانەیش لە خۆشەویستیمان سەندۆتەوە جارێکی تر پێی دەبەخشینەوە. من بە درێژایی تەمەنی خۆم پرۆسەی ئازادی سێکسم لە دوو وڵاتدا بینیوە کە جێگای بڕواکردن نەبووە، ئەو دوو وڵاتەیش کۆڵۆمبیا و ئیسپانیان.

لە ئیسپانیادا، کە بە قەد ماڵەکەی بەرناردا ئەلبا فراوان و، لە کانتربریەوە تا دەریای ناوەڕاست درێژ دەبێتەوە، گوشاری تۆقێنەری کۆمەڵایەتی زۆر لە پێش مردنی جەنراڵ فرانکۆوە دژی پشتێنی داوێن پاکی باڵادەست بووە. پێش نزیکەی پانزە ساڵ، کاتێك پێویستیی لە ئاکار بەهێزتر و، دەرگای وڵاتانی ئەوروپا بۆ گەشتکردن لەسەر پشت بوون. پیاوانی پاسەوانی ئەهلی لەسەر کەنارەکانی دەریا، بە دوای ئەو فریشتانەدا دەگەڕان کە لە بەفری باکوور هەڵاتبوون و بێجگە لە مایۆیەکی بەکینی هیچیان لەبەردا نەبوو، دایکانی خێزانی خانەدان کە لە پەنجەرەی ماڵەکانیانەوە ئەو فریشتانەیان دەبینی بە بێزاریەوە ناڕەزایی خۆیان دەردەبڕی و

پێیـان دەوتـن "سـۆزانیەکان". لـە ئوتێلـەکاندا، تەنانـەت لـە نوێـترین و گرانترینیـاندا، سـەردانی ژوورەکـان قەدەغـە بـوو. خـۆ ئەگـەر میوانەکـە لـە هـەمان ڕەگـەز بوایـە قەدەغـە کردنەکـە زۆر بـە زێدەڕۆییەوە بەجێ دەهێنرا. ئەگەر تاقە ئاماژەیەك هەبێت بۆ گۆڕان لە کۆمـەڵگای هـەمان سـەدەکانی ناوەڕاستدا، تەنیا داخستنی ئوتێلە هەرە دیارەکەی شارە لەبەرئەوەی کەس نەدەچوو تیایدا بخەوێت، مەبەسـتم لـە ئوتێلـی بیدرالیسـەیە کـە کۆشـکێکی کۆنـە، لـەو کۆشکەدا ژوورێکی چینی هەیە هـەموو شـتەکانیناوی وا دێنـە بـەرچاو لـە چینـدا بێـت. ژوورێکـی فارسیشـی تیایـە شـتەکانی نـاوی وا دەردەخەن لە وڵاتی فارسدا بێت. پـەردەکانی لـە مەخمەڵ بوون وەك پەردەی هەموو سۆزانیخانەکانی دنیا، ئاوێنـەکانی بـن میـچ بـالأنوێن بـوون. ڕەنگـە بۆئەوە بێت لە کرێگرتەکان بگەیەنن ئەوەی بۆیـان دەکـەن زۆر لـەو پارەیـە زیـاترە لێیـان وەردەگـرن. خۆشـترین شـت بـۆ دوو کوڕەکـەم کـە ئەوسـا لـە قوتابخانەیـەکی سـەرەتایی پـاڵ ئـەو بەهەشـتە نهێنییەدا بوون، ئەوە بوو لە کاتی پشووی نێوان

وانەکاندا بە دیوارەکاندا هەڵدەگەڕان و تەماشای ئەوێیان دەکرد. خۆشترین شت ئەوە بوو پاسەوانانی کۆشکەکە بە پەلە ژمارەی ئەو ماشێنانەیان دادەپۆشی کە دەچوونە ناوەوە، بۆئەوەی ئەوانی تر خاوەنەکەی نەناسن، بە خەیاڵ پلاوی خۆیان نهێنیان لەو شارە بچووکە دەشاردەوە کە خۆی حەزی لە واتەوات بوو، چونکە لەو شارەدا هەواڵی کارەساتەکان پێش ڕودانیان بڵاودەبووەوە. هەموو ئەم شتانە بۆ گۆتای چلەکانم بیردێنێتەوە. کاتێك بۆ یەکەمجار لە کەناری کاریبییەوە هاتمە ئەو شارە، تەمەنم سیانزە ساڵ و سادە بووم، وەك وڵاتە پاکەکەم. دایکم، وەك هەر دایکێکی دی، لە دوو مەترسیی گەورەی دەپاراستم ئەو کاتە بڵاوبوون: یەکەم نەخۆشی هەوکردنی سی، دووەم بەزۆر ژنهێنان. لە ڕاستیا ئێمەی کاریبییەکان (نەك کاریبینیەکان، وەك ئێستا پێمان دەڵێن و نایشزانم ئەمە لە کوێوە هاتووە) کە ڕاهاتووین لەسەر خۆ ڕووتکردنەوە لە هەر جێگایەکدا بێت، چونکە پلەی گەرما لە سێبەردا سی پلەی سەدیە، لەبەردەم بەزەیی ڕەشەبای

ئەندیزدا دەژیاین و، گەلێکمان بە شێوەیەکی زۆر کتوپڕ و ناخۆش بە نەخۆشی هەوکردنی سی دەمردین، تەواو وەك ئەو گەشتیارە بۆگۆتیانەی لە دەریادا دەخنکان، بۆیە هەمیشە ئامۆژگاری ئەوەیان دەکردین لە ژووری داخراودا خۆمان ڕووت بکەینەوە و، لە کاتی هاتنە دەرەوەی سینەمایشدا دەستەسڕێك بە دەممانەوە بگرین، تا ئێستایش ئەمە هەر لە بۆگۆتادا باوە، نایشزانم چ بنەمایەکی زانستی هەیە.

مەترسی دووەم/ هاوسەریەتی بەزۆر بوو، لە ڕاستیا ئێمە هەر لە منداڵییەوە لەسەر ئەوە ڕاهاتبووین بچینە ماڵی خەڵکی تر، یان پوورەکانمان بێنە ماڵمان، ئێمەی کوڕانی کەنار دەریا لە بۆگۆتا، ئەو باوەڕەمان هەر تیامابوو ئەگەر ئەو کارەیش بکەین سزا نادرێین، بۆیە زۆرجار کە دووگیانمان دەبینی دەشڵەژاین.

بێگومان ئەوە لە هەموو مەترسیەکانی دی چاکتر بوو، چونکە ئەوسا نەخۆشی فەڕەنگی بڵاو بوو، لەناو هەموو ماشێن و ئاودەستە گشتیەکان و، لە هەموو جێگایەکدا ئاگاداریان دەکردینەوە:

"ئەگەر لە خوایش ناترسین با لە فەرەنگی بترسین" تاقە رێگای رزگاربوون لە تەنیایی ئاهەنگی سەمای رۆژانی شەممە بوو، ئەویش بە دوو بیزۆ. لەوێدا بە چاکی تاقە لایەنە حەلاڵەکەی خۆشەویستیمان دەبینی: سەمای ئەلبولیر، پاشان ژوانی دوای نوێژی رۆژی داهاتوو، نامە بۆنخۆشەکان، هۆڵە ناچاریەکانی سینەما، فرمێسکی سەر سەرینە خاڵیەکان– شیعریش.

هەموو ئەمانە لە شەستەکاندا تێپەرین، رەشەبای سێکسی رووت هەمووی رامالێن، من ئەمەم بەلاوە خراپ نەبوو، بە پێچەوانەوە، بەلاّم وا چاکترە سێکسیش شان بە شانی هەموو شتەکانی تر بێت، تا خۆشەویستییەکی تەواو کاملّ دروست بێت. بێگومان هەر ئەوەیشە ئێستا بەرێوەیە، بەپێی ئەو ئاماژانەی دلّ دەیاندات. ئەو رۆمانانەی باس لە خۆشەویستی دەکەن جارێکی دی لە زۆرفرۆشیدا ریزی پێشەوەیان گرتەوە، عاشقەکان لەسەر شەقامەکاندا کەوتنەوە ماچ و موچ، چەند رۆژێك پێش ئێستا، کورە تەمەن هەژدە ساڵەکەم داوای لە دایکی کرد فێری سەمای ئەلبولیری بکات،

چونکــه خەریکــه مۆدەکــەی دەگەڕێتــەوە، چ وەك سـەما و چ وەك گۆرانـی، بـۆ زیندوکردنــەوەی ئـەم جـۆرە سـەمایە لـە ئـەمریکا و ئیسـپانیادا هۆڵـی تاریکیی تازە دەکەنەوە.

مــن هەمیشـــە بـــڕوام وابـــووە خۆشەویســـتی دەتوانێــت مرۆڤایــەتی لــە مەترســیی لــەناوچوون ڕزگـــار بکـــات. ئـــەو نیشـــانانەی وا دەردەکـــەون گەڕانــەوە بـن بـۆ دواوە، لـە ڕاسـتیدا تـەواو بـە پێچەوانەوە چـرای ئومێـدن. بۆیـە زۆر بـە تاسـەوە هیـواداری ئەوەم بیجی ئەو پەیامە بخوێنێتەوە کە کوڕێك بەرانبەر بە ماڵەکەمان نووسیویەتی:

بیجی، تکات لێ دەکەم، ماچێکی بدەرێ

منەکەی ترم

چەند ڕۆژێك لەمەوبەر، کە لە مەکسیکو لەناو جێگاکەم هەستام، لە ڕۆژنامەیەکدا هەواڵێکم خوێندەوە، گوایا من ڕۆژێك لەوەوبەر وتاربێژیەکی ئەدەبیم لە شاری بالمادیگران کاناریا (لە دوورگەکانی کەناری، لەبەری ئەوبەری ئۆقیانووسەوە) پێشکەش کردووە، هەواڵنێرە وردەکارەکەی ڕۆژنامە تەنیا بەوە دانەکەوتبوو هەواڵەکە بە درێژی بگەیەنێت، بەڵکو پوختەیەکی هێمابەخشی وتاربێژیەکەیشمی باسکردبوو. ئەوەی زۆر سەرنجی ڕاکێشام بابەتەکە زۆر لەوە زیرەکانەتر خرابووە ڕوو کە بە خەیاڵی مندابێت، شێوازی پێشکەشکردنەکەیش لە سەرووی توانای منەوە بوو، بەڵام تەنیا تاقە خەوشێکی هەبوو: من نە چووبوومە شاری بالما، نە دوێنێ و نە لە ماوەی بیست و دوو ساڵی ڕابوردوودا، هەروەها لە هەموو

تەمەنما و لە هیچ شوێنێکی ئەم دنیایەدا وتاربێژیم لەسەر هیچ بابەتێك نەکردوە.

گەلێك جار بانگەشەی ئەوە دەکرێت کە من لە فلانە جێگا ئامادە بووم و لەوێیش نەبووم، ئەگەرچی چەند توانیبێتم ئەوەم ڕاگەیاندووە من بەشداری لە ئاهەنگی گشتیا ناکەم و بەرگی مامۆستایانی زانکۆ ناپۆشم و لە تەلەفزیۆندا دەرناکەوم، بەشداری لە پڕوپاگەندەکردندا بۆ فرۆشتنی کتێبەکانم ناکەم و نابمە نمایشکەری هیچ پێشدەستییەکیش. ئەم خۆ تەریك گرتنەم لەبەرئەوە نییە خاکیم، لەبەر هۆیەکی لەوە خراپترە: ئەویش شەرمنیە. ئەمە چ کێشەیەکم بۆ دروست ناکات، چونکە گرنگترین شت کە لە ماوەی چل ساڵی ڕابووردوودا فێری بووبم ئەوەیە بڵێم نا، ئەویش ئەو کاتەی کە پێویست بکات بڵێم نا، لەگەڵ ئەوەیشدا، کەسانێك هەن حەزیان لە وروژاندنە، لە ڕۆژنامە و داوەتی تایبەتیدا بڵاوی دەکەنەوە کە سەعات چواری ئێوارەی چوارشەممەی داهاتوو ئامادەی ئاهەنگێك دەبم، من خۆم ئاگام لەو ئاهەنگە نییە، هەر لەو سەعاتەدا،

ئەوەی حەزی لەم ورووژاندنەیە باس لەوە دەکات کە نووسەرەکە لە بەڵێنەکەی پەشیمان بۆتەوە و نەهاتووە بۆ ئاهەنگەکە. چەند دڵۆپێك ژەهریش دەكات بەسەر ئەوەی کرێکارانی تەلگرافدا کە بە هۆی ناوبانگیانەوە لە خۆیان بایی بوون، سۆزی خەڵکەکە دەجوڵێنێت بۆئەوەی چی بە دەمیا دێت بیڵێت.

لە سەرەتای ژیانی هونەرمەندیمدا، ئەم فێڵە قێزەونە جەرگی ئاودەدام، بەڵام کە دوا بەشی یاداشتە خۆشەکەی گراهام گرینم خوێندەوە کە ئەویش لەسەر هەمان مەبەست هاواری لێهەستاوە منیش ئاهێکم پیاهاتەوە. لەوێوە تێگەیشتم کێشەکە چاری نییە و، خەتای کەسیشی تیا نییە، چونکە منێکی تر هەیە بە سەربەستی بە دنیادا دەگەڕێت، بێئەوەی چ سانسۆرێکی لەسەر بێت، هەموو ئەو کارانەیش کە پێویستە بکرێت و ئێمە پێی ناوێرین ئەو دەیکات.

لەم بارەیەوە وتاربێژیە دەست هەڵبەستراوەکەی شاری بالمای دورگەکانی کەناری لە ڕووداوە هەرە سەیر و سەمەرەکان نەبوو، بەڵکو ئەو ڕووداوە

شوومە کە پێش چەند ساڵێك لەگەڵ کۆمپانیای ئێرفرانس لەسەر نامەیەك بەسەرم هات کە هەرگیز نەمنوسیبوو. زۆر لەوە سەیرتر بوو، کۆمپانیای ئێرفرانس ناڕەزاییەکی توندی بە ئیمزای منەوە پێگەیشتبوو. من لەوێدا سکاڵا لەو مامەڵە خراپە دەکەم کە لە گەشتی ئاسایی نێوان مەدرید و پاریسدا قوربانیەکەی من بووم. لە ڕۆژێکی دیاریکراودا، دوای لێکۆڵینەوەیەکی کوك و پتەو، کۆمپانیاکە سەرکۆنەی کچە میواندارەکەی کرد کە پەیوەندی بەم مەسەلەیەوە هەیە، بەڕێوەبەرێتی گشتی پەیوەندییەکان نامەیەکی پۆزش هێنانەوەی فرە بەڕێز و پەشیمانی دەربڕینی بۆ ناردم، من سەرم سوڕما، چونکە هەرگیز ئەو سەفەرەم نەکردبوو، لەوە زیاتریش: من لە سواربوونی فڕۆکە دەترسم، بۆیە ئاگام لەوە دەبڕێت چۆن مامەڵەم لەگەڵدا دەکەن، هەموو توانام دەخەمە سەر گرتنی کورسیەکەی ژێرم تا یارمەتی فڕۆکەکە بدەم هەر بە ئاسمانەوە بمێنێتەوە، یان ناهێڵم منداڵان بە ڕاڕەوە تەختەکاندا ڕابکەن نەك زەمینەی فڕۆکەکە کون بێت. تاقە ڕووداوێکی ناخۆشی ناو فڕۆکە لە

رێگـــای نیویۆرکـــدا تووشـــی هـــاتم، فڕۆکەکـــە سەرنشینی زۆر و هەناسـەی بەتـەنگ دەهێنـا. لـەو سەفەرەدا، کچە میواندارەکە گوڵێکی سووری دایـە هەریەکێك لە سەرنشینەکان، من لە تاو ترسی خـۆم دڵـم بـۆ کردەوە و پێم وت: "لـەباتی ئـەوەی گوڵمـان بدەنـێ، چاکـترە پێنـج سـانتیمەتر بۆشـاییمان بـۆ دەسـتەبەر بکـەن تـا قاچمـان بحەسـێتەوە" کچۆڵـە جوانەکـە، کـە لـە نـەژادی داگیرکـەرە توندخوەکـان بوو، زۆر بە لاساری وەڵامی دامەوە: "ئەگەر ئەمـەت پێخـۆش نییـە فـەرموو دابـەزە" مـن هیـچ ئـەوەم بـە بیردا نـەهات ناڕەزایی بدەمـە ئـەو کۆمپانیایـەی تـا ئێسـتایش نامـەوێت ناوەکـەیم بیربکەوێتـەوە، بـەڵکو لەسـەرخۆ دەسـتم کـرد بـە خواردنـی گوڵەکـە، گـەڵا گەڵایم جاوی بە بۆنـە خۆشـەکەیەوە کـە تەندروسـتە و تـرس و دوودڵـی ڕەوێنـە، تـا هاتمـەوە سـەرخۆم. بـــەمجۆرە، کـــە نامەیـــەکم لـــە کۆمپانیایـــەکی فەرەنسییەوە پێگەیشـت تـەریق بوومـەوە، چونکـە بـاس لـە کـارێك دەکـات مـن نـەمکردووە، بۆیـە بـۆ ڕوونکردنــــەوەی مەســــەلەکە چوومــــە نووسـینگەکانیان، لـەوێ نامــەی ناڕەزاییەکــەیان

پیشـاندام، نـەمتوانی نکوڵـی لێ بکـەم، نـەك تـەنیا لەبـەر شـێوازی نووسـینەکە، بـەڵکو لەبەرئـەوەیش زۆرم لەسەر دەکەوت تا ئەوە بسەلمێنم کە ئیمزای من نییە و ساختەیە.

بێگومان ئەوەی ئەو نامەیەی نووسیوە هەر ئەو کەسەیە لە دوورگەکانی کەناریدا وتاربێژی کردووە، هـەر ئەویشـە گـەلێك کـاری تـر دەکـات مەگـەر بـە ڕێکـەوت پێـی بـزانم. زۆر جـار، کـە دەچـم بـۆ مـاڵی هاوڕێیـەکم، بـە بیـانووی خۆخـەریکردن لـە کتێبخانەکەیدا بە دوای کتێبەکانی خۆمدا دەگەڕێم، بێئـەوەی پێـبزانن وەك دیـاری خـۆم لـە سـەریان بـۆ دەنووسـم، بـەڵام زیـاد لـە دوو جـار، ئـەو کتێبـە پێشکەش کراوانەم دیوە کە بە خەتی خۆم، بە هەمان ئەو مەرەکەبەی بـەردەوام پێـی دەنووسـم، هـەر بـەو شێوازە خێرایە و، بەو ئیمزایـەی کـە کـەم و زیـادی لەگەڵ ئیمزای خۆمدا نییە لەسەریان نووسراوە. هەر بە ڕێکەوتیش چاوپێکەوتنی خۆم لە ڕۆژنامەی وادا بینیـوە بـە خـەیاڵدا نایـەت و هـەرگیز دیمانـەی وام لەگـەڵدا نـەکراوە، وەلێ نـاتوانم نکووڵـی لێ بکـەم، چونکە دێڕ بە دێڕ، ڕاستگۆیانە ڕای منی دەربڕیوە.

چاکترین دیمانەیش کە تا ئیستا لەگەل مندا سازکرابیت و، بە شیوازیکی روون تەعبیر لە سەختترین قۆناغی ژیانم، نەك تەنیا لەسەر ئاستی ئەدەب بەلکو لە سیاسەت و، زەوقی شەخسی و، خۆشی و ناخۆشیم کرابیت، ئەو چاوپیکەوتنە بوو کە پیش دوو سال لە رۆژنامەیەکی کەم ناوی کاراکاسدا بلاوبووەوە. کە لە سەرەتایەوە تا کۆتایی دەست هەلبەست بوو. ئەو چاوپیکەوتنە زۆری دلخۆش کردم، نەك تەنیا لەبەر راست و دروستی وردەکاریەکانی، بەلکو لەبەرئەوەی بە ناوی تەواوی ژنیکەوە کرابوو کە نەمدەناسی. وەلی من گومانم لەوە نەبوو ئەو زۆر خۆشی دەویم بۆیە بەو رادەیە دەمناسیت، تەنانەت ئەگەر ئەمە لە ریگای ئەوی تری منەوە بیت.

هەمان ئەم شتەم لەگەل کەسانیکی بە پەرۆش و خۆشەویستا تووش بووە کە لە هەر جیگایەکی ئەم دنیایەدا پیکگەیشتبین، بەردەوام یەکیك باس لە یادەوەری خۆشی شوینیك دەکات کە یەکترمان تیا بینیوە و من هەرگیز نەچوومەتە ئەو جیگایە، یان هاورییەکی زۆر خۆشەویستی یەکیکە لە ئەندامانی

خێزانەکەم کە من نایناسم، چونکە پێدەچێت ئەوی ترم وەك خۆم خزمی زۆر بێت. ئەگەرچی ئەوانیش خزمی ڕاستەقینە نین، بەڵکو کۆپی ئەوانن. زۆر جار لە مەکسیکو تووشی یەکێکیان دێم، باسی ئەو ئاهەنگە خۆشانەی بالیەم بۆ دەکات کە لەگەڵ هومبیرتوی براما لە ئەکا بولکو سازی دەکەن. دواجار کە بینیم سوپاسی کردم کە لە ڕێگای هومبیرتوی برامەوە خزمەتێکم پێکردبوو. من تەنیا ئەوەم پێوت ئەو کارەی من شایانی سوپاس کردن نییە، هەر ئەوەیشم لەدەست هات، چونکە هەرچەندم کرد دڵم ڕێگای ئەوەی پێنەدام پێی بڵێم من هەرگیز ڕۆژێك لە ڕۆژان برایەکم نەبووە بە ناوی هومبیرتۆوە کە لە ئەکابولکو ژیابێت.

نزیکەی سێ ساڵێك دەبێت، لە ماڵەکەی خۆمدا لە مەکسیکو تازە لە نان خواردن ببوومەوە، کەسێك لە دەرگای دا، یەکێك لە کوڕەکانم کە خەریك بوو لە پێکەنیندا دەتەقی پێی وتم: "باوکە، تۆ هاتوویت بە دوای خۆتدا دەگەڕێیت" لەسەر جێگاکەم ڕاپەڕیم و نەمتوانی بەر لە هەڵچوونەکەم بگرم "ئا، ئەمە خۆیەتی" بەڵام ئەویترم نەبوو، ئەندازیارێکی گەنجی

مەکسیکی بوو بە ناوی گابریل گارسیا مارکیزەوە، لاوێکی هێور و ڕەند. بەرگەی کارەساتی ناوەکەی گرتووە لە دەلیلی تەلەفوناتدا، وریاییەکەی وای لێکردبوو بە دوای ناونیشانی مندا بگەڕێت تا ئەو نامانەی لە ماوەی سێ ساڵدا لای کۆبۆتەوە بۆم بهێنێت، پێش ماوەیەکی کورت، یەکێك کە بە مەکسیکدا تێپەڕیبوو لە دەلیلەکەدا بە دوای ژمارەی تەلەفۆنی مندا گەڕابوو، کاتێك پەیوەندی گرتبوو وایان وەڵام دابووەوە کە ئێمە چووین بۆ خەستەخانە، چونکە کابانی ماڵ هەر ئێستا کچێکی بووە. چی لەوە بۆ من خۆشترە! بەڵام ئەوەی ڕوویدا ژنی ئەندازیارەکە چەپکێك گوڵی جوانی بۆ برا، بە ڕاستیی شایانیەتی، بە بۆنەی لەدایکبوونی کچەکەیەوە کە بە درێژایی تەمەنم خەونم بەوەوە دیوە کچێکم ببێت و ئیدی هەرگیز ئەو خەونەم نایەتە دی، نا، ئەندازیارە لاوەکە منی تر نەبوو، پیاوێکی زۆر بەڕێز بوو: ئەو هاوناوی منە، بەڵام ئەوی ترم، هەرگیز نامدۆزێتەوە، چونکە نازانێت لە کوێ دەژیم، نازانێت من چۆنم، نایشزانێت وێنای ئەوە بکات من و ئەو چەندە جیاوازین. ئەو هەر چێژ

لـەو بوونـە وەهمیـەی خـۆی دەبینێـت کـە سـەیر و درەوشـاوەیە، لـە کەشـتیە تایبەتیەکـەی‌و لـە فڕۆکـە تایبەتیەکەیدا، لە کۆشکە ئیمپراتۆریەکانیدا کە ژنە دۆستەکانی بە شەمپانیا سەرگەرم دەکات و بە لێدان بەسـەر نەیارە سـەرەکیەکانیدا سـەردەکەوێت. ئەو بە ئەفسـانەکەی مـن دەژی، دەوڵەمـەند تـا ئەوپـەڕی دەوڵەمەندی، لاوێکە هەر بە شۆخی دەمێنێتـەوەو تا دوا فرمێسـکیش بەختـەوەرە، لـە کـاتێکدا منـی پـیر بێئەوەی داخی پێ بخۆم بەردەوامم لەسەر دانیشتن لەبەردەم ئامێری چاپەکەمدا، بێئـەوەی گـوێ بدەمـە هەرا و زەنا و ناخۆشیەکەی، هەروەها هەموو شەوێك گـەڕان بـە دوای هاوڕێیـەکی گیـانی بـە گیـانیدا بۆئـەوەی پێکـەوە چـەند پێکێـك هـەڵبدەین و یـادی بۆنی گەوافە بکەینـەوە، ئەمەیش گەورەترین زوڵمە: چونکە ئەوەکەی ترم ناوبانگ دەردەکـات و، منیـش ژیان تێکم دەشکێنێت.

ختووره بێ سیمەکان

دوێنــێ شـەو، پزیشـکێکی فەرەنسـی، پسـپۆڕ لـە دەمارناسـیدا، کـە لێکۆڵەرەوەیـەکی بـە ئارامـە، پێــی ڕاگـەیاندم لــە دەمــاخی مرۆڤــدا ئــەرکێکی تــازەی دۆزیوەتــەوە، لـــەوە دەچێـــت بایـــەخی زۆر بێـــت، پزیشـکەکە تـەنیا ڕووبـەڕووی کێشـەیەك ببـــووەوە نەیدەتوانی دەستنیشانی سوودی ئەو ئەرکە بکات، بـە ئومێدێکـی زۆرەوە لێــم پرسـی، ئەگـەر ئەرکەکـە بریتـی بوایـە لـە ڕێکخسـتنی پێشـبینی و ئـەوەی لـە خەونـدا دەیبینیـن و ئەو ختوورانەی لە یەك کاتدا بە دڵـی دوو کەسـدا تێدەپـەڕن، کـارێکی بـاش دەبێـت. پزیشـکەکە تاقـە وەڵامـی ئـەوە بـوو کـە بـە چـاوی بەزەییەوە لێی ڕوانیم.

مـن پێـش هـەژدە سـاڵ، هـــەمان ڕوانینـــی ئـــەو پزیشـکەم جـارێکی تــر دیبــوو، کــاتێك هــەر ئــەو پرسیارەم لەهاوڕێیەکی خۆشەویستم کرد، کە هـەر

لێکۆڵینەوەی لەسەر دەماخی مرۆڤ بوو لە زانکۆی مەکسیکۆ. لەوساوە من ڕام وابووە، ختوورەی نێوان دڵی دوو کەس و شێوە جۆراوجۆرەکانی پەیوەندیان بە جادووبازییەوە نییە، وەك هەندێك بێباوەڕ وا دەزانن، بەڵکو بەهرەیەکی ئەندامیی سادەیە، بەڵام زانست قبووڵی ناکات، چونکە نایزانێت. وەك چۆن تیۆری خڕیەتی زەوی ڕەت کردەوە کاتێك بڕوای باو وا بوو زەوی تەختە. هاوڕێکەم، ئەگەر باش لە بیرم مابێت، پێی وابوو بەشێکی زۆر کەمی دەماخی مرۆڤ بە تەواوی ئەرکەکانی سەلمێنراون و لێی دڵنیان، بەڵام بڕوای بەوە نەبوو کاری بەشێکی ئەو تۆپەڵە جەلاتینیە ئایندەبینی بێت.

من لەگەڵ پزیشکەکەی هاوڕێمدا گەمەیەکی ئەو ختوورانەم دەستپێکرد، وەڵ ئەو بڕوای پێنەدەکرد و بە ڕێکەوتی ڕووتی دادەنا، ئەگەرچی هەندێکیان زۆر ڕوون و ئاشکرا بوون. بۆ نموونە شەوێك بە تەلەفۆن پێم وت بۆ نانخواردن بێتە ماڵی ئێمە، دوای تەواوبوونی قسەکانمان زانیم خواردنی تەواو لە چێشتخانەکەماندا نییە، دیسان پەیوەندیم

پێکردەوە لەگەڵ خۆیدا بوتڵێك شەرابی دانسقە و پارچەیەك سۆسچ بێنێت. مارسیدس لە چێشتخانەکەوە هاواری لێهەستا بۆ سابونێکی دەفرشتنیش، بەڵام تازە ئەو لە ماڵ دەرچووبوو، ئەوکاتەی بیستەکی تەلەفوونەکەم دادەنا، ختوورەیەکی سەیرم بە دڵدا هات کە دەشێت پەیامەکە گەیشتبێت و پزیشکەکەی هاوڕێم سابوونەکە بهێنێت. ئەمەم لەسەر پەڕە کاغەزێك نووسی بۆئەوەی گومان لە قسەکەم نەکات. هەر تەنیا بۆ بەریەك کەوتنێکی شاعیرانە، ئەوەیشم لەسەر پەڕەکە نووسی کە دکتۆر لەگەڵ خۆیدا گوڵێك دێنێت. دوای کەمێك خۆی و ژنەکەی دابەزین و ئەو شتانەی داوامان کردبوو دایانگرت، سابوونێکیش لەو جۆرەی خۆمان لە ماڵدا بەکاری دێنین، وەك داوای لێبوردنمان لێبکەن وتیان: "بە ڕێکەوت سۆپەرمارکێتەکە کرابووەوە و پێمان چاك بوو ئەم شتانەتان بۆ بهێنین" تەنیا گوڵەکەیان نەهێنابوو، لەو ڕۆژەوە، من و ئەو هاوڕێیەم، گفتوگۆیەکی جیاوازمان تا ئێستا لە بەیندایە. دواجار، کە لە پێش شەش مانگدا بینیم، هەموو

توانای خستبووه سەر ئەوەی شوێنێك لە دەماخدا دەستنیشان بکات کە هوشیاریی تێدایە.

ژیان زیاد لەوەی بە خەیاڵی ئێمەدا دێت بەم نهێنیانەوە جوانە. پێش کوشتنی یولیوس قەیسەر، کالبورنیای ژنی خەونێکی ترسناکی بینی، لە خەونیدا هەموو پەنجەرەی ماڵەکە بە توندی پێکەوە دەکرانەوە، بێئەوەی نە با هەبێت و نە کرانەوەی پەنجەرەکان هەرایەك بخەنەوە. دوای چەند سەدەیەك، سورتون ویلدەری ڕۆمانووس وتەیەك دەداتە پاڵ یولیوس قەیسەر کە نە لە یاداشتە جەنگیەکانیدا و نە لە ڕاپۆرتە مێژووییە سەرنجڕاکێشەرەکانیدا هەیە، بەڵام لایەنێکی مرۆڤایەتی ئیمپراتۆر دەردەخات کە لە هەموو شتەکانی تری چاکترە: "منێك هەموو ئەم پیاوانە لەژێر فەرمانمدان، خۆم لەژێر فەرمانی چۆلەکە و هەورەتریشقەدام". مێژووی مرۆڤایەتی -لەو کاتەوە کە یوسفی لاو لە میسردا خەونی لێکدەدایەوە- پڕە لەم بروسکە خورافیانە. دوانەیەك دەناسم زۆر پێکدەچن، لە یەك کات و لە دوو شاری لە یەکدی دوورەوە کاکیلەیەکیان دایە ئێش. کە پێکیش

دەگـــەن هەســـتێکی وایـــان تێدەگـــەڕێت بـــیر و لێکدانـــەوەیان تێکـــەڵ بـــە یـــەکدی دەبێـــت. چـــەند ساڵێکی دوور لە ئێستا، لە ناوچەیەکی کەنارەکانی کاریبیدا دەرمانکەرێکم ناسی، بەوە دەنازی ئەگەر باسی ئاژەڵێکی بۆ بکەن و بە وردی شوێنەکەی بۆ دیاری بکەن، ئەو هەر لە دوورەوە دەتوانێت چارەی نەخۆشـیەکەی بکـات. مـن، بـەم دوو چـاوەی خـۆم ئەمەم بینی: مانگایەك بۆگەنی کردبوو، برینـەکانی کرمی زیندوویان لێ دەکەوتە خوارێ، دەرمانکەرەکە لـە دووریـی چـەند سـەعاتەڕێیەکەوە لەبەرخۆیـەوە دوعـای دەخوێنـد. لەگـەڵ ئەمەیشـدا، لـە مێـژووی تازەدا، من تەنیا ئەزموونێکم لـەبیرە کـە ئـەم توانایـە بـە جیـدی وەرگـیرابێت، ئـەویش لـە لایـەن هـێزی دەریـایی وڵاتـە یـەکگرتووەکانی ئـەمریکاوە بـوو، کـاتێك لەگـەڵ کەشـتی ژێرئـاویی ئەتۆمیـەکانیدا، لەژێر سەهۆڵبەندانی قوتبیدا پەیوەندیان نامێنێت، هێزەکان دەیانەوێت بە ڕێگای ختوورەوە پەیوەندی پێکەوە بکەن. دوو کەس، یەکێکیان لە واشنتۆن و ئـەوی تـر لـە نـاو کەشتیەکەدا، هـەوڵی لەگـەڵ یـەکتر گونجـان و گۆڕینـەوەی نامـــەی زەینـــی نێوانیـــان

دەدەن. بێگومان ئەزموونەکە سەری نەگرت، چونکە ختووره کارێکە لە خۆوە دروست دەبێت و هەرگیز کۆنترۆڵ ناکرێت، هیچ پرنسیپێکیش قبووڵ ناکات، ئەمەیش تاقە هۆی بەرگری کردنیەتی، هەموو نوقڵانەیەك، هەر لە پێشبینیەکانی سەر لە بەیانیەوە تا ساڵە درێژەکانی نوسترادامۆس، لە درکپێکردنییەوە بە شێوەی ئاماژە پەیدا دەبن، تا تەواو نەبێت کەس تێی ناگات. ئەگەر وا نەبوایە، هەر لە سەرەتاوە خۆی دەدۆڕاند.

مەن ئەم قسانە بە تەواوی تایبەتمەندیەوە دەکەم، چونکە نەنکم -لە دایکمەوە- لە هەموو ئەوانەی کە دیومن لە زانستی نوقڵانەلێداندا بلیمەتتر بوو، نەنکم کاسولیکیەکی نەوەی پێشتر بوو، واتا هیچ بڕوای بەوە نەبوو لە ڕێگای توانایەکی بەرنامەڕێژیەوە هەوڵی ئایندەبینی بدرێت. ئیتر ئەوە بە کاغەزی قومار بێت، یان بە خوێندنەوەی هێڵەکانی ناو لەپی دەست، یان بە ئامادەکردنی ڕۆحەوە بێت. بەڵام نەنکم لە نوقڵانەلێداندا مامۆستا بوو.

لەبیرمە لە ماڵە گەورەکەی ئاراکاتامانداا، کە دەچووە چێشتخانە، لەو کولێرە خۆشانەی دەڕوانی کە لەناو فڕندا دەریدەهێنان و دەیویست نیشانە نهێنییەکانیان بخوێنێتەوە. ڕۆژێك لەو ڕۆژانە ژمارە (٠٩)ی لە پاشماوەی ئاردەکەدا بینی. دنیای هێنایە خوارەوە تا بلیتێکی یانسیبی کڕی ئەو ژمارەیەی پێوە بوو. بلیتەکە دەرنەچوو، بەڵام لە هەفتەی ئایندەدا قاوە کولێنێکی بردەوە کە بە فشار کاری دەکرد، ئەمەیش بە بلیتێك باپیرم هەفتەی پێشوو کڕیبووی و لە گیرفانی چاکەتەکەیدا لە بیری چوبوو، ژمارەکەشی (٠٩) بوو.

باپیرم حەڤدە کوڕی هەبوو، ئەوسا پێیان دەوتن کوڕە سروشتیەکان -وەك ئەوەی ئەو منداڵانەی لە ژن و مێردی ڕەسمی دەبن سروشتی نەبن و دەستکرد بن- نەنکم هەموو ئەو منداڵانەی بە کوڕی خۆی دەزانی. بە درێژایی ناوچە کەناریەکاندا بڵاوببوونەوە، وەڵێ نەنکم هەمیشە لە کاتی نانی بەیانیدا باسی دەکردن، باسی تەندروستی و باری بازرگانی و کارەکانیان، وەك ئەوەی پەیوەندییەکی ڕاستەوخۆی نهێنی لەگەڵیاندا هەبێت.

ناخۆشی ئەو سەردەمە لەوەدا بوو کە لە ناکاودا بروسـکەیەك خـۆی بـە مـاڵدا دەکـرد، تـەواو وەك ڕەشـەبایەکی ترسناك، ئەم دەست و ئەودەستی پـێ دەکـرا و کـەس نـەیدەوێرا بیکاتـەوە، تـا یـەکێك سروشـێکی بۆ دەهـات و دەیدایـە دەسـت منداڵێکـی چکۆڵـە بۆ کردنـەوەی، وەك ئـەوەی پاکژیی منداڵەکـە توانای گۆڕینی هەواڵە شوومەکەی هەبێت.

ئەمە ڕۆژێك لـە ماڵمـان ڕوویـدا، ئێمـە کـە تـەواو پێگەیشـتبووین وەك دەسـت بـۆ پشـکۆیەکی سـوور بـەرین وابوو، نەماندەتوانی بروسکەکە بکەینـەوە تـا باپیرم نەیەتەوە، بەڵام نەنکم گوێـی پـێ نـەدا و وتـی: "ئەوە بروسکەی برودینسیا ئەگوارانە، هەواڵی خۆی بۆ تیا نوسیوین بەم زوانە دێت، ئەمشەو خـەوم دیـوە و بەڕێوەیە".

کە باپیرم گەڕایەوە ماڵێ بروسکەکە پێویستی بە کردنەوە نەبوو، چونکە برودینسیا ئەگوارانی لەگەڵدا بوو کە بە ریکەوت لە ویزگەی شەمەندەفەر دیبووی. برودینسیا کراسیکی لەبەردا بوو بە وینـەی چۆلەکە رازابووەوە، باقەیەك گولی گەورەیشـی لەگەل خۆیدا هینـابوو، لـەو بروایەشـدا بـوو کـە سـیحری

بروسکەکەی ئەو باپیرمی بۆ پیشوازی لیکردنی ناردۆتە ویزگەکە.

نەنکم لە تەمەنی سەد سالیدا مرد بیئەوەی بلیتیکی یانسیب بەریتەوە، کویر بوو، دوارۆژەکانی ژیانی کەوتبووە ورینە و هیلەکانی عەقلی نەدەگیران. کە رادیو بکرایەتەوە جلی دانەدەکەند تا بەرگی خەوتن لەبەر بکات، ئەگەرچی هەموو شەویك ئەوەمان بۆ باس دەکرد کە بیژەری رادیۆ لە ژوورەکەدا نییە، ئەو وای دەزانی ئیمە دەیخەلەتینین، چونکە هەرگیز نەیدەتوانی بروا بەوە بکات کە ئامیریکی شەیتانی دەتوانیت دەنگی یەکیکمان لە شاریکی دوورەوە پی بگەیەنیت.

*ختووره بی سیمەکان: التخاطر اللاسلكي.

ئاسانسەرەکانی چوارشەممە

لـە فیلمـی -ژیـانی ئیرتشـیبالدو دی لاکـروز-ی دەرهێنـەری نـەمر -لویس بونویـل-دا کارەسـاتێکی زۆر نـاخۆش روودەدات، ژنێکـی راهیبـە لـە دەرگـای ئاسانسەرێکەوە دەرواتە ژووریێ، ئاسانسەرەکە لـەو قاتـەدا نـەماوە، ژنـە داماوەکـە بـە دەم تـرس و زریکـەوە دەکەویتـە خـواری. ماوەیـەکی زۆر لەمەوبـەر، رۆژنامەیـەك هـەوالی دوو میکـانیکی بڵاوکردەوە کە پسپۆری چاك کردنەوەی ئاسانسەرە لەکارکـەوتووەکانن، دووميكانیکیەکـە لـەژێر ئاسانسـەرێکدا خـەریکی چـاککردنێن کـە لـە پـرا ئاسانسـەرەکە دەکەویتـە گـەر و، بیئـەوەی هیـچ بیوەستینێت بەسـەریاندا دەکەویت و هـەردووکیان دەهاریت. ژن و میردیکی هاوریم هەیە کچەکەیان لە تەمەنی دوانزە سالیدایە، بۆ ماوەی دوو سەعات لە ئاسانسەریکی تاریکدا گیری خوارد، لەو کاتەوە لەو

ترسەدا دەژی و چاری نییە، ئەگەرچی چارەسەری پزیشکی و سایکۆلۆژی زۆری بۆ کراوە، ئەو منداڵە -با بە جۆریکی زۆر کەمی دراماتیکی بیلیین- شیت بوو.

لە هەموو ئەم چیرۆکانە ترسناکتر لە بارەی ئاسانسەرەوە، رووداوەکەی کاراکاسەکە چەند سالیك لەمەوبەر قەوما. خیزانیك لە خانوویەکی سیّ قاتدا دەژیا ئاسانسەری تیابوو، خیزانەکە بۆ ماوەی سیّ مانگ چوون بۆ ئەوروپا، پیش چوونە دەرەوەیان کارەباکەیان لە سەعاتەوە بری وەك کاری ئاسایی هەموو جاریکیان، یەکیك لە کارەکەرەکان لە قاتی سەرەوەی خانووەکەدا دەمینیتەوە بۆ ریکخستنی، لەگەل خاوەن مالەکەیشدا ریکەوتووە کە لە کارەکەی بووەوە بە پلیکانەکاندا بیتەوە خواریّ و، دەرگای دەرەوە بە کلیل دابخات، هەفتەی جاریکیش بۆ پاکردنەوە سەر لە مالەکە بدات تا دەگەرینەوە، لەوە دەچیت لە کاتی چوونە دەرەوەی خیزانەکەدا شتیکی پەلەی بیر کەوتبیتەوە و ویستبیتی زوو بە ئاسانسەرەکە بیانگاتیّ، بەلام لە نیوەی ریگادا کارەباکە

کوژابیتـەوە. تـا سـێ مـانگ کـەس بـەم ڕووداوەی نـەزانی، تا خیزانەکە لـە ئـەوروپا گەڕایـەوە و لاشـە دارزاوەکەی لە ئاسانسەرەکەدا دۆزیەوە.

من کـە بـە ناچـاری دەچمـە نـاو ئاسانسـەرەوە، ناتوانم بیر لەم چیرۆکە و گەلیك چیرۆکی ترسناکی تر نەکەمـەوە، پیشتر کە لـە ئوتیلـە گـران و کۆشـکە گـەورەکاندا سـواری ئاسانسـەرە نویکـان دەبـووم، ئەوانەی تەلەفونی لیقەومانیان تیابوو، زۆرم هەست بە دلنیـایی دەکـرد، بـەلام ڕۆژیـك ئـەو بڕوایەیشـم نـەما، یـەکیك لەوانـەی لـە ئاسانسـەرەکەدا لەگـەلما بوو تەلەفوونەکەی هەلگرت تا هـەوالی وەستانیکی کتوپڕ بگەیەنیت بەلام کەس نەبوو وەلامی بداتـەوە، ئەوسـا پاسـاوەکەیان وا بـوو ئـەو کەسـەی بـۆ وەلامدانـەوەی تەلەفوونەکـە دانرابـوو لـەو کاتـەدا چـووە بـۆ نیوەڕۆژەخـواردن. وەسـتانی ئاسانسـەرەکەیش -لـە چـاکی بـەختمان- هیچـی وا نـەبووە. لـەو کاتـەوە، لـە هـەموو ئاسانسـەرەکانی دنیادا، وا ڕاهاتووم سووسەی ئەوانە بکەم گوێ لـە دەنگـی ئـامیری ئاگادارکردنەوەکـە دەگـرن کـە دوگمـەی سـووریان پیوەیـە و وینـەی زەنگیکـی

سووریش، زۆرجاریش قەناعەتم بە خۆم دەکرد کە هیچ سوودی نییە، بیجگە لەوەی هەستیکی دلنیایی کردن دەبەخشیتە ئەو کەسانەی تیایدان و لە واقیعدا وا نییە. لە راستیدا زۆربەی ئەو زەنگانە لە هیچ جیگایەکدا لینادەن، چونکە کارناکەن و تەنیا لە خەیال و وەهمی ئەوانەدا هەیە کە لە ئاسانسەرەکە دان، کەسیش ئەمە نازانیت، لەبەرئەوەی ماوەیەکی زۆر دوور و دریژە کەس ناچاری بەکارهینانی نەبووە، میکانیکیەکی ئاسانسەر لە مەکسیکۆ، ماوەیەك لەمەوبەر پیی وتم زەنگی ئاگادارکردنەوە، لە کاتی کارگوزارییەکانی پاراستنی رەسمیدا دەبیت هەمیشە چاودیری بکرین، بەلاّم کارمەندەکان لەسەرئەوە بەردەوام نین، چونکە میکانیکیەکان لەسەر خودی ئاسانسەرەکە راهاتوون و گویّ بەوە نادەن ئامیری ئاگادارکردنەوەکە کاردەکات یان نا، پاشان ئامیری ئاگادارکردنەوە -وەك یەکیکیان پیی وتم- لە زۆربەی کاتدا بیّ سوودە، چونکە هەموویان بە کارەبا کاردەکەن. لە ئاسانسەرەکانیشدا کەم وەستان روودەدات کە پەیوەندی بە برانی کارەباوە

نەبیت، بۆیە ئامیری ئاگادارکردنەوە، بە هەمان ئەو هۆیانــە لەکاردەوەســتیت کــە ئاسانســەرەکە لەکاردەخات.

لــە ئاپارتمانــەکاندا، تەنانــەت لــە زۆر گەورەکانیشیاندا، ئاسایی زەنگ لە ژووری ئەو دەرگاوانەدا لی دەدات کە کلیلیکی ئاسایی پییە و لە چرکەساتیکدا دەرگای ئاسانسەرەکەی پی دەکاتەوە، گرفتەکە لەوەدایە دەرگاوانەکە بە بەردەوامی لەوێ نییە، ئەگەرچی ناوی خۆی بە خۆیەوەیەتی. زۆربەی زۆری ئەو دەرگاوانانەی چالاکن ئیمتیازاتی زۆریان هەیە -شایانی ئەوەیشن- وەك چوونە دەرەوەی کۆتایی هەفتە لەگەل خیزانەکانیاندا. چەند رۆژیك لەمەوبەر، لە ساختمانیکدا لە بەرشلونە، بە ریکەوت زانیان دەرگاوانەکە لە ژوورەکەیدا ناخەویت، بەلکو دەرواتەوە لای خیزانەکەی، واتا ئەگەر یەکیك لە ئاسانسەریکدا گیری خوارد، چاکترین شت ئەوەیە تا سەعات حەوتی سبەی بەیانی لەناو ئاسانسەرەکەدا لیی بخەویت.

دیاره ئەمه ئەگەر بەختی یار بیت، ئەی ئەگەر چارەرەش بوو؟ وەك ئەوەی لەو لیقەومانەدا بە تەنیا بیت و، کارەساتەکه لە چلەی زستاندا رووبدات. لەوکاتەدا کاتیك بەیانی لێ دیت کە لەناو ئاسانسەرەکەدا رەق بۆتەوە.

لە بینایەکی نیشتەنیدا لە پاریس، کە سەر بەسەر ئالتوون دەژی، هەموو کارگوزاریەکانی زۆر نوێ کرانەوە، تەنانەت دەست بەرداری ژنە دەرگاوانەکانیش بوون، کە بە کۆنترین دامەزراوە و رەسەنی شار دادەنرین، لە رابووردوودا، ژنە دەرگاوانەکانی پاریس، بە راستیی ناوبانگیکی زۆریان هەبوو، تەنانەت ئەدەبی فەرەنسی، نەك تەنیا ئەدەبی بلزاك، بەلکو رۆمانی تاوانبار و پشکینەرەکان بە تایبەتی، بۆئەوەی چیرۆکە زۆر خەیالیەکان وەك حەقیقەت دەربکەون، دەبوو پەنا بەرنە بەر ئەو دەرگاوانانە. چونکە شایەتیدانی ئەوان لە دادگادا لەسەر یەکیك لە دانیشتوانی ئەو ساختمانە جیگای بروا و دەشیا زۆر شتی ببراندایەتەوە. بەلام ئیستا، هەموو رۆژیك، ژمارەیەکی زۆری ئەو دەرگاوانانەی پاریس،

دەگۆردرین بەو ئامیرە داهینراوە ئەلەکترۆنیانەی کە زۆر لە پیریژنە گەوجەکانی پیشوو چالاك و کاریگەرترن. بەلام بەهەرحال، ئەم ئامیرە داهینراوانە ناتوانن دانیشتوویەکی نەگبەت کە لە ئاسانسەریکدا بەند بووە رزگار بکەن. گیروگرفتی ئامیری ئاگادارکردنەوە لەو ساختمانانەدا کە دەرگاوانی تیا نییە چار کراوە، زەنگیك لە ئاپارتمانی لیپرسراوی ساختمانەکە دانراوە، ئەمە پلەیەکی کاتی و ناوەناوەیە، ئەو کەسەیش کە دەبیتە بەرپرس ناچار نییە لە مالەکەیدا بمینیتەوە و چاوەریی ئەوە بکات کەی یەکیك لە ئاسانسەرەکەدا گیردەخوات. دوا هەقیقەتیش ئەوەیە کە وازهینان لە ئاسانسەر بۆ ئەوانەی لە زیندانی کردن شیت دەبن، کاریکی دلخۆشکەرە، چونکە ئەوانە توانای بەرگەگرتنی هەموو شتیکیان هەیە بیجگە لە چرکەساتیکی بەندی بوون لە ئاسانسەردا.

باوو باپیرانمان کە جەخت و پیداگرتنیان زیاتربوو، لە هەمان کاتدا لە تیگەیشتنی ژیانیشدا مرۆڤانەتر بوون، کەسیان بیریان لە دروستکردنی

ئاسانسـەریکی لـەم بابەتـە بـاوەی ئـەمرۆی ئیمـە نەکردۆتـەوە کـە مـرۆڤ تیـایدا هەسـت بـە هیـچ دلنیاییـەك ناکـات. ئەمانـە تـەرمیکی ئاسـنینن. لـە نیویورکدا، کە خەلکی هۆشیارییەکی راستەقینەیان بە مەترسیی ئاسانسەر هەیە و، کە بە کاری دەهینن ڤیروسـیای لی دەکـەن. تـەنیا شـتیك مـاوە بـۆی بەکاربەرن ئەویش ئاگادارکردنەوەیەکە کە بە گلـۆپ لە ناوەکەیدا نووسراوە، وەك چۆن لە فرۆکەدا هەیە "پشتینی دلنیایی ببەستە" کە دەچیتە ئاسانسەرە ئاپوورەکـانی مانهاتنـەوە، گویـت لـە کریکـاری ئاسانسـەرەکە دەبیـت وەك ژەنرالیك لـە شـەردا بیـت فـەرمان دەدات: "بەرانبـەر بەدەرگاکـە بوەسـتن"، بیگومـان ئەمـە کارئاسـانیە بۆئـەوەی زوو بچنـە دەرەوە. وەلی هۆی هەموو ئەم کارانە لەبەرئەوەیە کە ئاسانسـەرەکانی ئیسـتا زۆر پتـەو و کونـبرە، کـەچی ئەوانـەی پیشـوو، باووباپیرانمـان دەیـانزانی رۆژانـە چۆنی بەکاردینن، بە گەشتیان دەزانی، بۆیە چیژی زۆریـان لـە بـەکارهینانی دەبینـی. وەك کـاریکی هونـەری نەخشەسـازیان بـۆ دەکـرد، نـەك تـەنیا لـە تەکنیکدا، بەلکو لە تاشینیشدا. لە هـەموو لایەکیـەوە

پەنجـــەرەیان تیدەخســـت، ئەمـــە نـــەك تـــەنیا بـــۆ هەناســـەدان، بـــەلكو بـــۆ بینینـــی دیمـــەنی نـــاوەوەی ســاختمانەكەیش. كــەس لــە ســەركەوتنا لــە ترســی برانی كارەبا هەناسەی بە تـەنگ نـەدەهات، بەلكو كە ســەردەكەوت ژیــانی دەبینــی؛ ئــەو دوو عاشــقەی بــە دەم ماچەوە چاوەریی گەرانەوەی ئاسانسـەرەكەن لـە قاتی یەكەمـەوە، ئـەو پیریژنـە گردەنشینەی خـۆی وا دەردەخات لە بەردەم دەرگای ژووره كراوەكـەی قاتی دووەمـدا دانیشـتووە و شـت دەچنیت. كـە لـە راسـتیا چیـــژ لـــە ســـەركەوتن و دابـــەزینی ئاسانســـەرەكە وەردەگریت. یان هـەراو زەنـای ئـەو مندالـەی دەستی مالئاواییمان بۆ رادەوەشینیت كاتیك بـە قاتی سیدا تیدەپـەرین. هـەموو ئەمانـە بـە هـاتنی ئـەم سـنووقە ئاسنینانە كۆتاییان هات، كە تەنیا تایبەتمەندییـەكی باشیان هەیـە -چونكـە هـەر دەبیـت تایبەتمەندییـەكی تیابیت– ئـەویش ئەوەیـە ئـەم ئاسانسـەرانە لـە كـاتی كاری پەلەدا، كە ئەم حالەتـەیش زۆر روودەدات، زوو دینە دەست و فریادرەسن.

عاشقەكان دەتوانن پەنجە بـە دوگمـەی وەسـتاندا بنیـــــــن و، وەك كەلەشـــــــیریكی خـــــــەمۆك

خۆشەویستییەکەیان ئەنجام بدەن، کەچی لـە قـاتی ناوەراسـت، کەسـانیکی دی جویـن و ناسـزا بـۆ ئاسانسەرەکانی چوارشەممە دەنێرن کە بی ئـەوەی بـە کـەس بلیـن لـە پـرا و لەهـەر شـوینیکدا بیـت لەکاردەکـەون. بـۆ بـەخت چـاکی ئـەو شـتانەی چ کـەلکیکیان نییـە. هـەندیك جـار سـوودی گـەورە دەبەخشن.

*وشەی (ئاسانسەر) وەك وشەیەکی کوردی تازە لە بـاتی (مصعـد)ی عـەرەبی و ئەسانسـیری ئینگلـیزی بەکارم هیناوە _ و _

*بەکارهینانی وشەی چوارشەممە Meircoles لە باتی وشـەی Mierdaیـە، کـە لـە زۆربـەی ولاتـانی ئـەمریکای باشـووردا بـەکاردیت، بـۆ پـاکژکردنی وشـەی ierda کـە مانای "پیسی"یە.

با پیاو بین و له ترسی ناو فرۆکه بدوێین

ئێمـــەی دانیشـــتوانی ئـــەمریکای لاتـــین، بـــێ شـەرمکردن، بـەلکو بـە شانازییەکی پیاوانەیشـەوە، دان بـەو راستیەدا دەنیـین کـە لـە فرۆکـە دەترسـین. دەشێت لەبەرئەوە بێت لە ترسـەکانی دی جیاوازە، چونکە پێ بە پێی بوونی ئێمە نەهاتووە، وەك ترس لە تاریکی و تـرس لـە خـودی ترسـان. ترسـان لـە فرۆکـە نوێـترین شـێوەی ترسـە، چونکـە لـەو کاتـەوە هاتۆتـە گـۆری کـە فرۆکـەوانی داهـاتووە، واتـا لـە حەفتاوحـــەوت ســـال لەمەوبـــەرەوە، مـــن خـــۆم ئـەوەندەی لەگـەلدا دەژیـم -بـە شـانازییەوە- کەسـی تـر وانییـە، لەگـەل ئەوەیشـدا زۆری ریـز لی دەگـرم چونکـە بـە هـۆی ئـەوەوە لـە هەشـتا و دوو سـەعاتدا هـەموو دنیـا گـەراوم، بـە لایـەنی کەمـەوە دە جـار و لەناو هەموو جۆرە فرۆکەیەکدا.

ئەم ترسە، بە پیچەوانەی ترسەکانی ترەوە کە هەندیکیان بۆ ماوە و سروشتین، دەشیت فیری ببیت. من بە خۆشیەوە ئەو گەشتە بەتامانەی ناو فرۆکەم لە یادە کاتیک لە خویندنی دواناوەندیدا بووم، بەو فرۆکە دوو پەروانانەی بەناو پۆلە چۆلەکەدا دەفرین، گاگەلیان دەترساند و، هەوای پەروانەکانی گولیلکەی زەردی ناو پاوانەکانی دەتۆقاند. هەندیک جاریش بۆ هەتاهەتایە لەناو هەورەکاندا ون دەبوو، دەبوو بە ناچاری لە نیوەشەودا بە شیوەیەکی سروشتی و مەنتیقی بە دوای خۆلەمیشەکەیدا بگەرییت؛ بە سواریی هیسترەوە.

جاریکیان، کە لە یەکیك لە رۆژنامەکانی بوگوتادا نووسەری بەشی لیکۆلینەوە بووم، لە قۆناغیکی ناواقیعیدا کە تەمەنی هەموو خەلکی بیست سالان بوو، لەگەل غیللیر موسانشیسی وینەگردا ناردمیان بۆ بەدواچوونی هەوالیکی شووم، بە فرۆکەیەکی تەر و وشك (برمائی) مودیلی کاتالینای پاشماوەی جەنگ، بەسەر دارستانەکانی ئورابادا کەوتینە فرین و، بەسەر باقەگسکەکاندا

هـەلکورمابووین، چونکـە لـەو تەرمـە فریوانـەدا نـە کورسـی دانیشتن هـەبوو، نـە ئەو کچـە میوانـدارەی پرســە دەنــیرێ و دەشــیت یــەکیکمان ژمــارەی تەلەفوونەکـەی بەهەشتی لێ داوا بکـات. لـە پریکـدا فرۆکەکـە ریگــای هەلــە کــرد و لــەناو لیزمەیــەکی تــەوراتیدا ویــل بــوو، بارانەکــە تــەنیا لــە دەرەوە نــەدەباری، بــەلکو لــــەناو خــودی فرۆکەکەیشــدا. هاوکاری فرۆکەوانەکە بە هەزار حال گەیشتە لامان، رۆژنامـەی بـۆ هینـابووین تـا سـەرمان لـە دلۆپـەکان بپاریزین، ئیمـە لەوە سەرسـام بوویـن کـە هـەردوو دەستی دەلەرزی و نەیدەتوانی بدویت.

ئــەو رۆژە مــن شــتیکی زۆر بــاش فــیر بــووم: فرۆکەوانەکانیش دەترسن، وەلی ترسی ئەوان، چون ئەوانـەی شـەرەگا ئەکـەن، لەدەسـت لـەرزیندا نییـە وەك ئەوانــەی لــە خورافــات دەترســن. ئەمــە هاورییەکی ئیسپانیم پەی پی برد -هاوریکەم هیند دەترسیت لەناو فرۆکەدا دانانیشیت و هەمیشـە بـە پیوەیـە- کـە لـە شـەویکی شــوومی زسـتاندا، لـە نیویـورك لـە باگیژەیـەکی بـەفریندا، هاوریکـەمیان بردبــووە ژووری کاپتنــەوە تــا بــە چــاوی خــۆی

هەستانی فرۆکە ببینیت، هەموو فرۆکەوانەکان بە هیوری لە پیش شوین هەستانی فرۆکەکەدا دەوەستن، تا فەرمانی هەستانیان دەدریتێ، ئەوسا، وەك ئەوەی ئەرکیکی هونەریی پیویستیان لەسەر بیت. پیکەوە، بە شیوەیەکی هارمۆنی و گونجاو نیشانەی خاچ دەکیشن. کە هاوریکەم. لە ناخەوە هەستی بەوە کرد فرۆکەوانیش دەترسیت. ئیتر بۆ هەتاهەتایە ترسی لە فرۆکە شکا.

لە کاتی گەرانی ناو ئەستیرەکاندا بەسەر ئۆقیانووسی ئەتلەسیەوە، من تووشی ئەزموونیکی لەمە کاریگەرتر بووم. لەگەل کاپتنی فرۆکەکەدا لە هەموو بارەیەکەوە دەدواین. من هەوالی هاورییەکی فرۆکەوانی خۆمم لی پرسی کە لە قوتابخانە لەگەلما بوو، نەم دەزانی لە کاتی نیشتنەوەی فرۆکەکەیدا، لە فرۆکەخانەی تینریفی لە زریانیکدا کەوتۆتە خواریێ و گیانی لەدەست داوە -کاپتنەکە بە شیوەیەکی تر ئەمەی پی وتم- بەلام روونتر، وتی: سێ سال دەبیت لە کەنارەکانی کاریبیدا خانەنشینە.

لەگەل ئەمانەیشدا، چ پەیوەندییەك لە نیوان ترس لە فرۆکە یادی بەخیر بیت و کارەساتی ئاووهەوادا نییە. بیکاسۆ جوانتر ئەمە دەردەبریت: "من لە مەرگ ناترسم، بەلام لە فرۆکە دەترسم" زیاد لەمانە، زۆریك لەوانەی ترسیان لە فرۆکەیە، دوای ئەوەی لە کارەساتیك رزگار بوون ئەو ترسەیان نەماوە. وەلی من وەك پەتای نەخۆشیەکی بی چارەسەر، لە کاتی سەفەریکی نیوەشەوی نیوان مەیامی و نیویورکدا، بە فرۆکەیەکی هاویژەر تووش هاتم، ئاووهەوا هیور و فرۆکە لە ئاسماندا سەقامگیر بوو، لە پالیشیا، ئەو ئەستیرە تەنیایە بوو کە هەمیشە هاودەمی فرۆکە خیرەکانە، من لە پەنجەرەکەوە، بە هەمان ئەو خۆشەویستییەوە لیم دەروانی کە سانت ئەکزوبیری لە فرۆکە ئەلەمنیۆمەکەیەوە ئاگردانەکانی بیابانی دەبینی. لە پرا، لەو رامانەدا، وام بە بیردا هات کە لە باری فیزیاییەوە هەرگیز نابیت فرۆکە بەو ئاسمانەوە بوەستیت. بۆیە سویندم خوارد هەتا ماوم جاریکی دی سواری فرۆکە نەبم.

سویندەکەم تا دە سال نەخست. تا ژیان ئەوەی فیر کردم ترسنۆکی راستەقینە ئەو کەسە نییە لە فرۆکەوانی دەترسیت، بەلکو ئەو کەسەیە بە ترسەوە فیری فرۆکەوانی دەبیت، نەگبەتییەکە لەمەیاندایە. تەنیا کەسیك لەناو ئەو ناودارانەدا کە من دەیانناسم و سواری فرۆکە نابن، تەلارسازی بەرازیلی ئوسکار نیمیرە. وەلی جورج ئامادۆی هاوولاتی ئەو، لەوانە بوو کە زۆری حەز لە فرۆکە دەکرد، بویرییەکی شاعیرانەی هەبوو لە سواربوونی فرۆکەی کۆنکۆردا لە پاریسەوە تا نیویورك، لەوییشەوە پاپۆریك دەیگەیاندە ریودو جانیرۆ. بەلام نووسەری ڤەنزویلی میگیل ئوتریو سیلفا و دەرهینەری سینەمایی رووی گیرای بەرازیلی، بە دوو شیوازی جیا گەیشتنە ئەوەی تاقە هۆی بەرەنگاریکردنی ترس لە فرۆکە ئەوەیە بە ترسەوە سواری ببیت. وەلی کارلوس فونتیس، کە بۆ ماوەی پانزە سال سواری فرۆکە نەبوو، گەشتی مەلحەمیانەی هەشت رۆژی دەکرد و، چەندان شەمەندەفەری نیوان مەکسیکۆ و نیویورکی دەگۆری. نەك هەر نەگەرایەوە سەر سواربوونی

فرۆکە، بەلکو بە سواریی فرۆکەیەکی تاك پەروانە بۆ وتاربیژییەك چوو بۆ زانکۆی ئەندیانا. گەورەترین پسپۆری ترسیش لە فرۆکە لە دون لویس بونویل چاکتر نەبووە. کە تا تەمەنی هەشتا سالی بە هیوریی سواری فرۆکە دەبوو، لەگەل ئەوەیشدا کە خەریك بوو لە ترسا گیانی دەردەچوو، ئەو زیاتر ئەوکاتە دەتۆقی کە فرۆکەکە لەوپەری هیمنی و باشیدا بوو، کەچی لە ناکاویکدا کاپتنەکە بە کراسیکی قۆل کورتەوە لەسەرخۆ دەکەوتە پیاسە و، بە زەردەخەنەیەکی بریقەدارەوە سلاوی لە گەشتیارەکان دەکرد.

دایکم، بە دریژایی تەمەنی دووجار سواری فرۆکە بووە و هەرگیز هەستی بە ترس نەکردووە، بەلام زۆر چاك دەزانیت کورەکانی چەند دەترسن. - دوانزە کورن- بۆیە بەردەوام لە کاتی سەفەری ئیمەدا و بۆ پاراستنمان مۆمیك لە مالدا دادەگیرسینیت. ئەمەندەیش بروای پییەتی جاریك یەکیك لە کورەکانی، کە ئەندازیاری ریگاوبانە، ماوەیەك لەوەوبەر لە نزیك ریگاکەوە بلدۆزەریکی بۆ ناو چالیك هەلدیرابوو، لە کاتی قسەکردندا دایکم

زانی بژاردنی زیانەکەی لەسەد هەزار بیزۆ زیاترە، دایکم پیی وت تاقە قرشیك نەدات. چونکە مۆمیك بۆ دەرهینانی بلدۆزەرەکە دادەگیرسینیت. براکەم بەسەر زەنشتەوە پیی وت: "ئەوە تەنیا بە خەیالی تۆدا دیت کە مۆمیك بلدۆزەریك لە چال دەربهینیت" دایکم بە تەواوی بروا بەخۆبوونەوە وتی:

-چۆن دەریناهینیت! ئەو فرۆکە بە ئاسمانەوە دەپاریزیت.

چارەسەریەکانی فرین

جاریکی تر، خۆم تووشی ئەو گەوجایەتییە کردەوە کە بریارم دابوو هەرگیز دووبارەی نەکەمەوە، ئەو گەلۆرییەش بازبازینی شەوانی سەر ئەتلەسی بوو بی ئەوەی ویستگەیەکت بیتە سەر ریّ، دوانزە سەعاتی تەواوی نیوان ئەمبەر و ئەوبەر. کە نەك تەنیا شوناس، تەنانەت چارەنووسیشت تاریکە. وەلی ئەمجارەیان گەشتەکە تا ئەو رادەیە توندوتۆل بوو، کە لە چرکەساتیکدا وام بە بیردا هات رەنگە فرۆکەکە بەسەر ئوقیانووسەوە بوەستیت و فرۆکەیەکی تر بیت و هەلمان بگریت. مەبەستمە بلیم جاران لەوە دەترسام فرۆکەکە بکەویت، وەلی ئەمجارە ترسیکی ترم لینیشت، رەنگە بۆ هەتاهەتایە فرۆکەکە بە ئاسمانی ئەتلەسیەوە بمینیتەوە.

لەو ساتە دزیوەدا، دەرکم بەوە کرد هۆی چییە ئەو ژەمە خواردنەی لە ئاسماندا دەتدەنێ لە ژەمە خواردنی سەرزەوی جیاوازە. چونکە مریشکەکان - بە مردوویی و برژاوییش- لە ترسا بالدەگرن و، بلقە بلقی شەمپانیا پیش وادەی خۆی دەمریت و، زەلاتەیش بە داخیکی ترەوە پەژموردە دەبیت، فیلمەکانی سینەمایش هەروەکو ئەوانی لیدیت. ئەوەی من بینیومە، لە ئاسماندا ناوەرۆکی هەندێ فیلم دەگۆریت. چونکە گیانی ئەکتەرەکان بەرگرییەکی زۆر لە زاتی خۆیان دەکەن. بەلام ژیان بە لۆژیکە تایبەتییەکەی خۆی، بە قەناعەت پینەکردن کۆتایی دیت. بۆیە لەناو فرۆکەدا چاوەریی فیلمی چاك ناکریت، بەلکو زیاد لەمە چەند فیلمەکە دریژ و بیزارکەر بیت، تۆ زیاتر دلنیا دەبیت، چونکە ناچاریت خەیال لە داهینانی زیاتر بکەیتەوە وەك لەوەی کە دەیبینیت. ئەمەیش ترست لەبیردەباتەوە.

ئەم جۆرە چارەسەرە لە ژمارە نایەت، ژنیکی هاوریم هەیە پیش چوونە سەفەر بە چەند رۆژیك خەو لە چاوی ناکەویت، بەلام کە لە ئاودەستی ناو

فرۆکەکــەدا خــۆی مــەڵاس دەکــات بــە تــەواوی ترسەکەی دەرەویتەوە، بە سەعات تیا دەمینیتـەوە، هینـد بـە دلنیــاییش دەخوینیتــەوە دەلیــی میــش میوانـی نییـە، تـا کاربەدەسـتانی فرۆکەکـە بـە زۆر دەیگیرنـەوە سـەر کورسـیە ترسـناکەکەی. شـتیکی سەیرە، چونکە من هەمیشە وام بیرکردۆتەوە نیوەی تـرس لـە فرۆکـە لـەو زیندانـی هەناسـە بـە تـەنگ هاتنەوەوەیـە. لـە هیـچ جیگایەکیشـدا وەك سـەرئاو هەست بەو هیزە ناکریت. بەڵام لە ئاودەستی نـاو شـەمەندەفەردا، هەسـت بـە ئازادییـەکی بـی وینـە دەکــەیت. کــە منــال بــووم، لــە گەشــتی نــاو شـەمەندەفەرەکانی مـۆزدا، شـەیدای تەماشـاکردنی دنیـا بـووم لــە کونــی ئاودەســتی فارگۆنەکانــەوە، ژمارەی نووستوانی نیوان دوو گوند، سلەمینەوە و شلەژانی قۆمقمۆکەکانی ناو گژوگیا، ئەو کچۆڵانەی لـە چاوتروکـانیکدا بـە رووتـی دەیـانبینیت کـاتیك لەژیر پردەکاندا مەلە دەکەن.

کە یەکەمجار سواری فرۆکەیەکی دوو پەروانـەی سـەرەتایی بووم، ئەوانـەی هـەزار کیلۆمـەتر بە سـێ سـەعات و نیـو دەبرن، بـە سادەیی خـۆم بـیرم لـەوە

کردەوە، کە من، لە کونی ئاودەستیکەوە ژیانیکی زۆر لەوە دەولەمەندتر دەبینم کە لە شەمەندەفەردا هەیە، دەزانم چی لە حەوشی مالەکاندا روودەدات. چۆن گاگەل بەنیو گوڵالە سوورەدا تیدەپەریت، پلنگەکەی هەمەنگوای چۆن لەنیو بەفری کلیمانجارۆدا بەستوویەتی. وەلی ئەو شتانەی دەمبینین زیاتر خەمی ئەوەیان دەدامێ کە ئەو چاوە بەسەر ژیانەوە چاویکی کویرە. لە کاتیکدا کاریکی سادەی وەك بەردانی ئاویك تا سنووری مەرگ سەرکیشی دەویت.

دەمیکە دەستم لەو وەهمە باوە شتووە کە دەلیت مەستەمەنی هۆیەکی سەرکەوتووە بۆ چارەسەرکردنی ترس لە فرۆکە. بە پیی هاوکیشەکەی لویس بونویل، پیش ئەوەی لە مال بچمە دەرەوە پیکیك لە مارتینیسکم هەلدەدا، پیکیکی تر لە فرۆکەخانە و سییەمیش لە کاتی هەستانی فرۆکەکەدا. بیگومان، یەکەمین چرکەساتەکانی فرین لە سەرخۆشیەك دەچوو کاریگەرییەکەی بە پیچەوانەی ئەوەوە بیت کە مەبەستە، چونکە دلنیاییەکە دەبووە واقیعی و

کاریگەرییەکەیش تا رادەیەك بوو کە مرۆڤ خۆزگە بەوە بخوازیت فرۆکەکە بکەویتە خواریٚ بۆئـەوەی جاریکی تـر بیر لــە تـرس بکاتـەوە. ئـەم ئەزموونـە ئەوەی لا دەسەلماندین کە هەریەکیکمان لەوە بگات خواردنەوە ترس زیاتر ئـەکات نـەك نایـهیلیت. لـە سەفەری دوور و دریـژدا لـە مەستیی خراپتر نییــە؛ چونکـە دەشـیت لــە دوو پیکـی هــەوەلدا کەسـیك ئاســووده بیــت، دوو پیکــی دووەم ســەرخۆش و پاشان خـەوی لێ دەکەویت، ئـەو خـۆی بـە وەهمیـك دەخەلەتینیت کە بە راستیی نووستووە. دوای سێ سـەعات هەلدەسـتێ و بروایشـی وایـە تـەنیا سـێ دەقیقـە خـەوتووە، بــۆ ئــایندەیش بیجگــە لەســەر ئیشەیەکی دە سەعاتی هیچی تر نامینیتەوە.

بەلاٚم خویندنەوە -کە بە کەلکترین چارەسـەری بەلاٚ زۆرەکانی سەر زەویە– ئەویش لە ئاسماندا بـە هیچ جۆریك وەك خۆی نامینیتـەوە. چونکە مـرۆڤ دەتوانیـت دەسـت بـە خویندنـەوەی رۆمـانیکی زۆر چاکی پۆلیسی بکات لە رووی چنینـەوە، بەلاٚم کـە لیدەبیتــەوە نــازانیت کــی کیــی کوشــتووە و بــۆ کوشتوویەتی. مـن بروام وایـە کـەس لـەو بەریزانـە

ترســنۆکتر نییــە کــە لــەناو فرۆکــەدا خۆیــان وا دەردەخەن زۆر بیباکن و لە خویندنەوەدا چاو لیك نانین، تەنانەت هەناسەیش نادەن، ئەمە لەو کاتەدا کە کەژاوەکە بەناو دنیایەکی ناهەمواردا رۆدەچیت.
من خۆم یەکیکی لەم بابەتەم دیوە، لە شەویکی دوور و دریژی نیوان نیویورك و رۆمادا بە نیو ئاسمانی سەختی قوتبی باشووردا. لە تەنیشتمەوە دانیشتبوو، هیند بە پەرۆشەوە تاوان و سزای دیستوفسکی دەخویندەوە تەنانەت وازی لە شیوخواردنیش هینا، دیر بە دیر و لاپەرە بە لاپەرە رۆمانەکەی دەخویندەوە. بەلام لە کاتی ژەمی بەیانیدا هەناسەیەکی هەلکیشا و وتی: "پیدەچیت کتیبیکی گرنگ بیت" لەگەل ئەوەیشدا نووسەری ئۆرگوایی کارلوس مارتینس مورینو جەخت لەسەر ئەوە دەکات لە کاتی فریندا لە کتیب چاکتر نییە.
لە ماوەی بیست سالی سواربوونی فرۆکەدا هەمیشە بەرگیکی نیمچە دراوی رۆمانی مەدام بۆڤاری پیبووە. خۆی بە خویندنەوەیەوە خەریك کردووە، تا رادەیەك هەمووی لەبەر بووە، چونکە وای داناوە چارەسەریەکی تەواوە لە دژی مردن.

مـن بیجگـه لـه موسـیقا چ ریگایـەکی دیـم لا کاریگەر نەبووە، نەك ئەو مۆسیقایەی لەناو خودی فرۆکەکـەوە لیدەدریـت، بـەلکو ئـەو کاسـیت و ریکوردەرەی بە خۆمە. لە راستیدا مۆسـیقای نـاو خودی فرۆکە کاریگەرییەکی پیچەوانەی هەیە. من هەمیشـە سەرسـامیی خـۆم لـەم پرسـیارەدا دەردەبری: کین ئەوانەی لە گەشتە ئاسمانیەکاندا بەرنامەی موسیقا هەلدەبژیرن. چونکە بەلای منەوە سەرنشینەکان لەوان زیاتر ئاگادارن کە مۆسیقا چ تایبەتمەندییەکی بۆ چارەسەر هەیە، بە پیودانگـە هەرە سادەکەیان، ئەو مۆسیقایە بە چاك دەزانن کە لە ئۆرکسترایيە گەورەکانە و پەیوەندی بە ئاسمان و فەزای بی کۆتایی و دیاردەکانی زەویەوە هەیە. "ئۆرکسترا پیست ئەستوورەکان" وەك براهمز ناوی لە کارەکانی بروکنیر دەنا. وەلی من بۆ نـاو فرۆکـە موسیقای تایبەتی خۆم هەیە، لە ژمارەیش نایەن، بەرنامـەی تایبـەتی خـۆم هەیـە، بـە پیـی دوور و نزیکی و خەتی گەشتەکە و، ئایا کاتەکە رۆژە یان شـەوە، هـەروەها بـە پیـی ئـەو فرۆکەیـەی سـواری دەبم، بۆ نموونە لە مەدریدەوە بۆ بویرتریکـو، کـە

گەشـــتیکی ئاســـاییە بـــۆ ئەمریکییـــەکانی لاتـــین، بەرنامەکـــە ورد و پتـــەوە: ســـەمفۆنیای نۆیـــەمی بتـــهۆڤن. مـــن وام دەزانـــی -وەك پیشـــتر وتم- هیـــچ شـــتیك بـــە ئـــەندازەی مۆســـیقا چارەســـەری فریـــن ناکات. تا بۆ نەگبەتی من ئەم هەفتەیە خوینەریك لە کیانتیـەوە بـۆی نووسـیوم دەلیـت ئـەو ریگایـەکی باشتری دۆزیوەتەوە: بە پیی توانا، چـەند جـاریك پەیوەندی سیکسی لە کاتی فریندا.

خۆشەویستی لە ئاسماندا

گەشت -وەك دەسەلآت- هەوەس بزوینە، ئەگەر ئەو یاداشتانەی کەشتیەوانەکان دەینووسن هەموو راستییەکانیان لە خۆ بگرتایە دەبوونە دەقیکی بی وینەی ئەدەبی تابو. هەر لەبەر ئەم هۆیەیە شەوانە لەسەر ئەو پاپۆرانەی سەرنشینیان تیایە هەرگیز گۆشەیەك نابینیتەوە رووناك نەبیت.، ئەو کەسانەی ئەزموونی گەشتی ناو دەریایان هەیە، بە تایبەتی لە کاریبیدا، ئامۆژگاریی تازە کارەکان بەوە دەکەن کە هاتن لەگەل خۆیاندا کلیلی ئینگلیزی بینن تا گلۆپەکانی پی بشکینن.

شەمەندەفەرە کۆنەکانی ئەوروپا، بە دریژایی سالآنیك، ئوتیلی رابواردن و لەزەت بەخشین بوون.

شەمەندەفەری خیرای خۆرهەلآت، بیجگە لەوەی شانۆی تاوانکردنی بەردەوام و مەکۆی سیخوران بوو. بەهەشتیکی شەوانیش بوو کە لە فارگۆنە بی

ئـەژمارەکانیدا چـەندان سـك بـە سـێ کەللـەی تـاج لەسـەر پـر دەبـوون. لـە میـترۆی شـاری مەکسـیکۆدا، هـەر لـە بـەر هـەمان هـۆ، دەبـوو بــە رۆژی نیــوەرۆ ماشـینی ژن و پیـاو جیابکرینـەوە، نـەك لــە کـاتی کەمبوونی خەلکیدا، بەلکو تەواو بە پیچەوانەوە: لە کاتی ئەوپەری جەنجالیدا.

بـەلام فرۆکـەکان، بـۆ مـاوەی سـالانیکی دوور و دریـژ، خۆشەویسـتی کـردن تیایـاندا قەدەغـە بـوو، تەنانەت لای ئیمە پشتینی کورسییەکان بریتییەکی لەباری پشـتینی پـاکیزەیی بـوون. رەنگـە هـەر ئەمـە پەرچــەکرداریکی لەســەر ئــەو تۆلەیــە دروســت کردبیت، ئەویش دەمگۆیەکی خورافی سەرانسـەری بـوو کـە کچــە میواندارەکـانی نـاو فرۆکـە ئاسـان بەگیردین. خــەیالی هەرزەکارانـەمان وای پیدەوتـین ئـەو کچانـە کارامـەن لـە هـەموو شـیوازیکی کـاری سیکسـیدا. چەند سالیك لەمەوبەر لە بارانکیـادا وا بلاوبووەوە، لە یەکیك لە گەرەکە پیشکەوتووەکاندا مــالیکی ســۆزانی دەکریتــەوە جوانــترین کچــە کارمەندی کۆمپانیای فرۆکەوانە جیهانییـەکان کـارە بە تامەکەی خۆیانی تیا دەفرۆشـن. هـەر ئـەو شـەوە

هەموومان چووین، لە جەنابی پاریزگار و دەستە و دایەرەکەیـــەوە بیگـــرە تـــا ئـــەو رۆژنامەنووســـەی کەمترین مووچەی هەبوو. بەراستییش پۆلیك کچی شـۆخی لیبـــوو، بـــە نیشـــانەی تایبـــەتی هـــەموو کۆمپانیـا ئاسمانیـــەکانی دنیـــاوە، ئەســـوجیاکانی کۆمپانیـــای "ســـاس" ئەلمانیـــەکانی "لوفتـــهانزا" ئەمازۆنیـــەکانی "پـــان ئـــەمریکانی" جیـــهانی. لـــە خوامـــان دەخواســـت ئـــەو درۆ گەورەیـــە راســـت دەربچیت. تەنانەت زۆربەمان خۆی وا لە قەلەم ئەدا کە نەیزانیوە هەموو کچەکان دوورەگن وەك ئەوانەی خۆمان و، بی زمان قورسی بە قشتالی قسە دەکەن. بـە شـیوەیەکیش دەپـەیڤن تـا رادەیـەکی زۆر لـەو شیوە باوە دەچوو کە لە کارگەی خەونەکەی بیلار تیرنیرادا بەکاردیت.

یەکەمین جار لە بارانکیا گویم لەو قسـە جیدیـە بوو کە دەشیت لە فرۆکەدا کاری سیکسی بکریت. لەگـەل فرۆکـەوانیکی ئـەلمانی بـە ئـەزموونذا رومـی ســـپیم لەگـــەل تویکلـــە لیمـــۆدا دەخـــواردەوە. فرۆکەوانەکە لـە کـاتی داهـاتنی فرۆکـەی هـاویژەردا خانەنشین کرابوو، چونکە ئەوەی بە بیردا نەهاتبوو

فرۆکه بی پەروانه بفریت. ئەو ئەم زانیارییەی دامێ که له فرۆکەی -کونستیلیشن-ی زۆر گەورەدا که هی کۆمپانیایەکە قەرەویلەیەك هەیە دەتوانیت بیپیچیتەوه، وەك ئەوەی له فارگۆنی شەمەندەفەردا هەیە، کەسیش لەو سەفەرکەرانەی نەدەپرسی ئەوەی بۆ خەو بەکرییان گرتووه، چی تیا دەکەن. بەراستییش ئەو کەسەی نەخشەسازی ئەو قەرەویلانەی کردبوو "هوارد هۆگس"ی داهینەری فرۆکەی کونستیلیشنە، ئەو لەبەر بەرژەوەندی شەخسیی خۆی لەگەل کچه ناودارەکانی سینەمادا و سازکردنیان ئەوەی کردبوو. دەبوو سالانیکی دوور و دریژ بەسەر بچیت تا فیلمیکی سینەمایی پرکیشی ئەوه بکات پرۆسەی سیکس لەناو فرۆکەدا پیشان بدات.، بۆ یەکەمین جار ئەمە له فیلمی ئیمانوئیلدا دەرکەوت. بەلام بە راستی کاریکی زۆر سەخت و ورەی بەرزی گەرەك بوو، وەك ئەزموونیك هاتە بەرچاو جەخت لەسەر ئەوه بکات هەرگیز نەگونجیت لەناو فرۆکەدا سیکس بکەیت.

وەلی له ئیستادا، ئەوانەی له فرۆکەی جیت - سیتا سەفەر دەکەن کارەکەیان لا ئاساییه، تەواو

وەك ژیانی واقیعی زۆر و لیزانانە دەیکەن. لە ولاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکادا کۆمەلەیەکی مەدەنی هەیە بە ناوی "میل های کلوب" Mile high club ەوە، تەنیا ئەوانە بە ئەندام وەردەگریت کە توانیویانە لە بەرزایی زیاد لە میلیکەوە مومارەسەی سیکسیان کردووە. ئەندامیشیان زۆرە. هەموویان رایان وایە ئەگەر گرفتیك لەو مەسەلەیەدا هەبیت، وەك هەر مەسەلەیەکی دی، لە سەرەتاکەیدایە، گەشتیکی شەوانەیش هەیە لە لوس ئەنجلسەوە بۆ مەیامی یان لە لوس ئەنجلسەوە بۆ نیویورك، ناوەکەی پر بە پیستی ناوەرۆکەکەیەتی، "رید ئایز ئیکسپریس" Red Eyes Express واتا ئیکسپریسی چاوە سوورەکان. ماوەی گەشتەکە حەوت سەعاتە، تاقە شتیکی قەدەغەکراو لەو گەشتەدا خەوە، بۆئەوەی کە سەفەرکەران گەیشتنەوە شوینی خۆیان ماندوویەتی شەویان بە چاوەوە دیاربیت.

جیاوازی نیوان رید ئایز ئیکسپریس و گەشتە بازرگانییە ئاساییەکان -بیجگە لە نرخی بلیت کە زۆر کەمە- لە یەکەمیاندا هیچ جۆرە سانسۆریك نییە، چ دەسەلاتیکی تیا نییە بیجگە لە دەسەلاتی

فرۆكەوانـەكان كـە بـە دریژایـی گەشـتەكە لـە ژووره داخراوەكەی خۆیاندا سەردەرناهینن. نەك پریشكی ئـــەو كارەیـــان بگاتـــێ كـــە خۆیـــان دایانـــهیناوە. سـەفەركەران خـواردن و خواردنـەوەی خۆیـان پییـە، هەروەها مەستەمەنی و مۆسیقای تایبەتیان، هەموو دەسەلاَتی تـەواویان بەسـەر جەستەیاندا هەیـە. واتـا هەریەكـەیان لـەناو گەشـتەكەدا گەشـتیكی تریـــش دەكات. كەس لە كەس ناپرسیت كییە و لـە كویـوە هـاتووه، لـەو گەشـتە بابلیانـەدا چـرا كوژاوەیــە و ئاسانترین شت سیكسە.

كە قسە لەم مەسەلانە دەكریت هەلەیـەكی باوت دیتــەوە بــەر زەیـــن. ئــەوەیش بیركردنەوەیــە لــە ئاودەســتی نــاو فرۆكــە، تەنانــەت كــەتالۆگیكی روونكردنەوە بۆ ئەو مەبەستە هەیە، بە وینە ئاماژە بۆ ئەو بارە ئەكروپاتیە جیاجیایانە دەكات لە كاتی پرۆســەی سیكســدا لـــە ئاودەســـتی فرۆكـــەی كۆمپانیـای فرۆكەوانیـە جیهانیـەكاندا دەتوانیــت بیكـــــەیت. وینـــــەكان بـــــەپیی تەمـــــەن و زەوق دەستنیشانی شوینی خۆراگرتن كراوە، كە نزیكەی ١٦٢ شیوەی رۆژئاواییە.

بەپیی ئەو کاتالۆگە، ئەو دەستگیرەی مرۆ لە کاتی بەکارهینانی ئاسایی ئاودەستا بەکاری دەبات، بۆ حەفتا و چوار مەبەستی دی دەست دەدات. بەم پییە ئاودەستی فرۆکە لایەنی چاکیی دیموگرافیەکەی لە هی ماشین باشترە. هەرچەندە ئامارگیریەکان وا دەردەخەن رۆژانە ژمارەی ئەو کیژۆلە زۆر زیرەکانە لە زیادیدایە و کەم ناکات کە لەناو ماشیندا سکیان پرکردوون.

ئەوانەی ئەزموونی ئەم بوارەیان هەیە لایان وایە ئاودەستی ناو فرۆکە جیگایەکی باو و ئاساییە بۆ سیکس ئەنجامدان، تەواو وەك چۆن سیناتۆرە کۆماریەکان جی خەوی تایبەتیان هەیە. بەلام جیگای نموونەیی لە فرۆکەدا شوین دانیشتنەکانە، دوای ئەوەی پالپشتەکەی نیوان هەردوولا لادەبریت. بەلگەی تەواویش ئەوەیە کە ئارنولد شوار زینگر پیشکەشی کرد، بەریز یونیفرسی جیهانی -کە جاران بە تیپەکەی تریان دادەنا- پیش سێ سال، لەگەل دەستگیرانەکەیدا، شەویك بۆ گەشت، لە لوس ئەنجلسەوە چوون بۆ نیویورك. پیدەچیت دەسگیرانەکەی نەیتوانیبیت بۆ

چرکەساتیکیش چاو لیك بنیت، ئەو کچەی لەناو فرۆکەکەدا میوانداریی دەکردن پاشان بە رۆژنامەکانی وت: "بە دریژایی گەشتەکە، تاقە شتیك لیم دیبن تەنیا قاچیان بووە".

کەواتە ئەو خوینەرەی کە لە یەکانتیەوە بۆم دەنووسیت: سیکس چاکترین چارەسەری ترسانی ناو فرۆکەیە راست دەکات. بە راستییش وەك زاناکان دەلین، سیکس چاکترین هیورکەرەوەی جەستەیە و هیچی تری پی ناگات. پاشان ئەگەر ئیمە باشتر بیری لی بکەینەوە، لە فرۆکەدا هیچ شتیك نییە بەلگەی قەدەغەکردنی سیکس بیت. جگەرەکیشان لە هەستانەوە تا نیشتنەوە قەدەغەیە. لە هەندیك شوینی فرۆکەدا، بە تایبەتی لە ئاودەستەکاندا، بەردەوام راگەیاندنیك ئەمەمان بیردەخاتەوە کە بە گلۆپ هەلدەبیت و دەکوژیتەوە. کەواتە ئەگەر پرۆسەی سیکسی قەدەغە بوایە بیگومان راگەیاندنیکی لەم بابەتەیان بۆ دەکرد، بەلکو لەوەیش زیاتر. لەو ترسە هەرە زۆرەدا کە من شەوانە بەسەر هەموو ئوقیانووسەکانەوە تووشم هاتووە، ئەوەندە خۆگر بووم کە چەند جاریك،

دەقی ئەو بەلیننامە چاپکراوەی سەر بلیتەکان بخوینمەوە کە کۆمپانیای فرۆکەوانی بە خەتی میکروسکوبی نووسیونی، لە هیچ بەندیکی ئەو بەلیننامەیەدا سانسۆر لەسەر کاری سروشتی هیچ ئەندامیکی لەش دانەنراوە. بۆیە، کە تا ئیستا سیکست لە فرۆکەدا نەکردووە لە تینەگەیشتنەوە بووە.

کەواتە بۆ پیشەوە و، سەفەر سەلامەت.

فرۆکەی شۆخە نووستووەکە

کچە شۆخیکی بەلەباریکە، پیستە ناسکەکەی رەنگی نان و چاویشی لە دوو دەنکە چوالەی سەوز دەچوون. کەزیی نەرم و رەش و دریژی تا کەمەری هاتبوو. بۆن و بەرامەیەکی رەسەنی خۆرهەلاّتی لیدەهات. ئیدی پولیڤی بیت یان فیلیپینی، هەرکامیکیان. هەر بە جلەکانیا شیك دیاربوو؛ چاکەتیکی کەتانی سپی، بلوزیکی ئاوریشمینی بە گولی تەواو پروکاو رازاوە. پانتۆل لە کەتانی رووت و پیلاّویکی ریّ ریّ لەسەر باری دریژی بە رەنگی گولی بوگامبیلیا.

کە لە فرۆکەخانەی شارل دیگول لە پاریس، لە ریزی ئەوانەدا بینیم سواری فرۆکەی نیویورك دەبوون، بە خۆم وت: "ئەمە جوانترین ژنە لە ژیانما دیبیتم" و ریگام بۆ چۆل کرد، کە گەیشتمە لای

شوین دانیشتنەکەم، ئەوەی بە تایبەتی لەسەر بلیتی سەرکەوتنی ناو فرۆکەکە بۆ منیان دەستنیشان کردبوو، ئەوم لە تەنیشتمەوە بینی. بە هەناسەی سوارەوە لە خۆم پرسی: لەم ریکەوتە سەیرەدا کاممان بەدبەختین!

لە جیگاکەیدا وا سەقامگیر بوو وەك بلییت سالانیکی دریژ تیا دەمینیتەوە. هەموو شتەکانی بە وردی لە جیگای خۆیاندا دانا، تا بوارە تایبەتیەکەی خۆی بە تەواویی رەخسا، بە جۆریك دەستی بە هەموو شتەکان دەگەیشت. ئەوکاتەی سەرگەرمی کارەکانی بوو ئەفسەری کارگوزاریی شەمپانیای خۆش هاتنی پیشکەش کردین. ژنەکە شامپانیاکەی وەرنەگرت، ویستی بە زمانیکی فەرەنسی شەقوشر شتیکی حالی بکات. بەلام ئەفسەرەکە بە زمانی ئینگلیزی لەگەلیا دوا، بە زەردەخەنەیەك سوپاسی ئەفسەرەکەی کرد. داوای پەرداخیك ئاوی لیکرد و تکای ئەوەیشی لیکرد لە بەر هەر هۆیەك بووە تا دەگەنەجێ لە خەو هەلی نەستینن. پاشان جانتایەکی چوارگۆشە و گەورەی پیویستیەکانی لەسەر هەردوو ئەژنۆی پان کردەوە،

گۆشــەی جانتاکــە، وەك ســنووقە ســـەفەریەکانی داپیرە لە برونز بوو. دوو حەبی رەنگ ئالتوونی لە شووشەیەك دەرهینا کە حەبی رەنگ جیاوازی تری تیابوو، هـەموو شـتەکانی لەسـەرخۆ و بـە بەرنامـە بـوون، وەك ئـەوەی لـە رۆژی لەدایکبوونیـەوە وا راهاتبیت. پاشان، سەرینە چکۆلەکەی بـە لایـەکی پەنجەرەکەوە ناو بەتانیەکـەی تـا ناوقـەدی بەسـەر خۆیدا کیشا. لەسەرلا بێئەوەی پیلاو دابکەنیت، لە شـیوەی کۆرپەلەیـەکدا لەسـەر جیگاکـەی راکشـا. هەرکە چاوی لیکنا یەکسەر خەوی لیکەوت، ئیتر بە دریژایی حەوت سەعاتی سامناك و دوانزە دەقیقەی زیاد لەو گەشتەی نیویورکدا لەسەر ئەو لایەی کە کەوتبوو نەجوولا و نە دەنگی لیوەهات.

من هەمیشە ئەو بروایەم لابوە لە سروشتا هیچ شتیك لە ژنی جوان جوانتر نییە. بۆیە نەمتوانی بۆ چرکەساتیکیش لە سیحری ئەو شۆخەی لە پالما نوستبوو رزگار بم، خەوەکەی هیور و بیدەنگ بوو، تەنانەت بۆ کەمەکیك تووشی دلەراوکێ بووم، تـۆ بلیی ئەو دوو حەبەی خواردی حەبی مەرگ نەبووبن نـەك هـی خـەو. چـەند جـاریك سـانتیمەتر بـە

سانتیمەتر لیی رامام. تاقە نیشانەیەکی ژیانی ئەو بۆ دلنیاییکردنی من سیبەری خەونەکانی بوو کە وەك پەلە هەوری سەرئاو بەسەر روویا تیدەپەری. زنجیریکی هیند ناسك لە گەردنیا بوو کە بەسەر پیستە ئالتوونییەکەوە بەحال دەبینرا، گویچکەی بۆ گوارە نەسمرابوو، ئەنگوستیلەیەکی ناسك لە دەستی چەپیدا بوو، لەبەرئەوەی من تەمەنیم بە بیست و دوو سال زیاتر دانەنا، بۆیە وام دلخۆشی خۆدایەوە کە ئەوە ئەنگوستیلەی دەزگیرانییەکی سەرپیی و شادمانی نییە. بۆنی هیچ عەتریکی لی نەدەهات، وەلی پیستەکەی بۆن و بەرامەیەکی هیند سووکەلەی لیدەهات تۆی بیگومان دەکرد کە ئەوە تەنیا بەرامەی سروشتیی جوانیە. "تۆ لە خەونی خۆتدا و، پاپۆریش لە دەریادا" لە بەرزایی بیست هەزار پیوە، بەسەر ئۆقیانووسی ئەتلەسیەوە، من وام بیرکردەوە. دەمویست یادی سوناتای خیراردودییگوی نەمر بە پیی ریزبەندیی شیعرەکەی بکەمەوە.

"دەزانم تـۆ نوسـتويت، لەسـەرخۆ و هيـور، بـە كۆچيكـی وەفادارانـە و هيليكـی بيگـەردەوە، زۆر نزيك بە هەردوو دەستە بەستراوەكانمەوە"

حالەتـە راسـتەقينەكەی مـن لـە سـوناتاكانی دەكـرد، تەنانـەت لـە نيـو سـەعاتدا هـەموو بينـای قەسـيدەكەم هينايـەوە يـاد: "مـن چ كۆيلايەتيـەكی سـامناك دەچيـژم، شـەونخونی و ديوانـەی سـەركەندەكان، پاپۆرەكـان لـە دەريـادا و، تۆيـش لـە خەونەكانتدا".

لەگـەل ئەوەيشـدا، پـاش پينـج سـەعات لـە فرۆكـەوانی، كـە زۆر لـەو كچـە جوانـە نووسـتووە وردبوومـەوە، بـە ترسيكی زۆری بی ئوميديـەوە لـە پـرا هەستم كـرد حالـەتی مەعنـەويم وەك سـوناتای خـيراردودييگو نييـە، بـەلكو وەك ئـەدەبيكی تـری گەورە و هاوچەرخە، مەبەستم رۆمانی -مالی كيـژە جوانـە نووسـتووەكانی- ياسـوناری كاواباتـای ژاپۆنيە.

من ئەو رۆمانە هەرەجوانەم لە ريگايـەكی دريـژو جيـاوازەوە دەسـتپيكرد، وەلی بەهـەرحال كۆتاييەكەی لای جوانە نووستووەكەی ناو فرۆكەكە

دیت، پیش چەند سالیك و لە پاریس، ئالان جوفری نووسەر بە تەلەفون پیی وتم حەزدەكات بە هەندیك لە نووسەرانی ژاپۆنی كە ئیستا لە مالیدان بمناسینیت، لەو كاتەدا تاقە شتیك لە بارەی ئەدەبی ژاپۆنەوە زانیبیتم، بیجگە لە قەسیدە خەمۆكەكانی های-كای كە لە بەرنامەی خویندنی دواناوەندیدا بوو، هەندیك كورتە چیرۆكی جونیشیر و تاینزاكی بوو كە كرابووە قشتالی. بە راستیش من شتیكی تەواو یەقینیم لەسەر نووسەرانی ژاپۆنی نەبوو بیجگە لەوەی كە هەموویان، ئەمرۆ بیت یان سبەی، كۆتاییەكەیان خۆكوشتنە. ناوی كاواباتام بۆ یەكەمین جار سالی ١٩٦٨ بیست كە خەلاتی نۆبلیان پیدا، ئەو كاتە ویستم شتیكی بخوینمەوە، بەلام بەسەر خویندنەوەكەوە خەوم لیكەوت، دوای ئەوەی خەلاتەكەی وەرگرت بە ماوەیەكی كەم لەسەر نەریتیكی تایبەتی بە شمشیریك ورگ و ریخۆلەی خۆی رادا، تەواو وەك رۆماننووسیكی تری بەناوبانگیان، ئوسانودازای، كە سالی ١٩٤٦ دوای چەند هەولیكی تری سەرنەكەوتووی بۆ خۆكوشتن، بەو مەرەیە چوو.

دوو سـال پیـش خۆکوشـتنەکەی کاواباتـا، ئـەمیش دوای چـەند هـەولیکی سـەرنەکەوتوو. یوکیومیشیمای رۆمـاننووس کـە لـە ئـەوروپادا لـە هـەموو ئـەوانی دی ناوبـانگی زیـاتر بـوو، دوای ئەوەی وتاریکی نیشتمانی بۆ سەربازانی پاسەوانی ئیمبراتۆری خویندەوە، بە ریگای تەواوی هاراکیری لـە خۆکوشـتندا خـۆی لـەناوبرد، بۆیـە، کـە ئـالان جوفری بۆ بینینـی ئـەو نووسـەرانە پـەیوەندی پیـوە کـردم ئـەوەی یەکسـەر بـە زەینمـدا هـات مـەرگ پەرستی بوو لای نووسەرانی ژاپۆن. پیم وت: "پیم خۆشـە بیـم بـۆ لایـان، بـەو مەرجـەی خۆنـەکوژن". وایـش دەرچـوو، کەسـیان خۆیـان نەکوشـت. بـە پیچەوانـەوە پیکـەوە شـەویکی زۆر خۆشمـان بەسەربرد، زۆرباش لەوەیش گەیشتم کە هـەموویان شـیتن، پییـان وتم: "هـەر لەبەرئەوەیـە دەمانـەویت بتناسـین" پاشـان بـە بروایـەکی زۆرەوە وتیـان خوینـەرانی ژاپۆنـی گومانیـان لـەوە نییـە کـە مـن نووسەریکی ژاپۆنیم.

بۆئـەوەی تـەواو لـە مەبەسـتەکەیان بگـەم، رۆژی دوای چوومـە کتیبخانەیـەکی تایبـەت لـە پـاریس،

هەموو کارەکانی شاساکوئزرو، کینزا بورو ئوی، یاسوشی ئانو، ئاکواتاگوار یونوسوکی، ماسوجی ئابوسی، ئوسانودازایم کری. ئەمە بیجگە لە بەرهەمی هەردوو نووسەری ناوداریان کاواباتا و میشیما. تا سالیك بیجگە لەوانە شتی ترم نەخویندەوە. تا خۆیشم گەیشتمە ئەو قەناعەتەی کە شتیکی هاوبەش لە نیوان رۆمانی ژاپۆنی و رۆمانەکانی مندا هەیە. شتیکە ناتوانم راڤەی بکەم. نەمتوانی لەو تاقە سەردانەیشمدا بۆ ژاپۆن لە ژیانی ئەویدا ئەو شتە بدۆزمەوە. بەڵام بەلای منەوە زۆر ئاشکرا دیارە.

لەگەل ئەوانەیشدا، تاقە رۆمانیك کە حەزم دەکرد من نووسەرەکەی بوومایە رۆمانی مالی کیژە جوانە نووستووەکانی کاواباتا بوو، رۆمانەکە باس لە کریگرتەیەکی غەریبی دەوروبەری تۆکیۆ دەکات، لەویدا بورجوازیە پیرەکان پارەیەکی زۆر خەرج دەکەن بۆئەوەی چیژ لە پرۆسەی سیکس بکەن بە شیوازیکی تازەی داهینەرانە؛ شەوانە لە کچیکی جوان و رووتی شار رادەمینن کە لەسەر تەختی نووستنەکەیان راکشاون. ئەوان ناتوانن لە خەویان

هەستینن، تەنانەت دەستیان تیوە بدەن، هەر خۆیشیان ئەوە ناکەن. چونکە ئەوان بەوە تەواو بەختەوەر دەبن و چیژ لەو پیریەتییەی خۆیان وەردەگرن کە لە پال ئەو کچانەدا خەونی خۆش ببینن.

من لەم ئەزموونەدا ژیام کاتیك لە فرۆکەی نیویورکدا لە پال ئەو کچە جوانە نووستووەوە بووم. بەلاّم ئەزموونەکە دلخۆشی نەکردم، بەلکو بە پیچەوانەوە: تاقە شتیك کە لە دوا سەعاتی گەشتەکەدا بە هیوای روودانی بووم، ئەوە بوو ئەفسەری کارگوزارییەکە لە خەو هەلی بستینیت، بۆئەوەی ئازادی خۆم، رەنگە لاویەتیشم بەدەست بینمەوە. وەلی ئەوە نەهاتەدی، هەرکە فرۆکەکە نیشتەوە ئەو لە خۆیەوە لە خەو هەستا، دەموچاوی پاکژ کرد، هەستا بیئەوەی تەماشام بکات، یەکەمین کەس بوو لە فرۆکەکە برواتە دەرێو بۆ هەتاهەتایە لەناو خەلکەکەدا ون بیت. من بە هەمان فرۆکە بەرەو مەکسیکو رۆیشتم. هەر لە تاسەی دیداریدا بووم کاتیك لە پال کورسیەکەیدا دانیشتبووم و جیگاکەی هالاّوی گەرمایی نووستنەکەی لی

هەلدەستا. بیئەوەی قسەی نووسەرە شیتەکانی پاریسم لەسەر دەربچیت کە لە بارەی کتیبەکانمەوە دەیانوت، پیش ئەوەی فرۆکەکە بنیشیتەوە، کاتیک بلیتی سەفەرەکەمیان دامێ، زۆرم هەست بە ناخۆشی کرد کە بەم شیوەیە پرم کردەوە:

پیشە: نووسەریکی ژاپۆنی.

تەمەن: ٩٢ سال

بەشێك لە ژیانی تایبەتیی
گابریل گارسیا ماركیز

گابریل خۆزە گارسیا ماركیز Gabriel Marquez Jose Garcia

لە شەشی مارتی ١٩٢٨ لە شاری ئاركاتاكا Arcataca لە باكوری كۆلۆمبیا لەدایك بووە، باپیر و نەنكی -لە دایكیەوە- لە ناو خێزانیكدا گەورەیان كرد پڕبوو لە پوور و ورتە ورتی گیانە ئەفسوناویەكان، بۆ زیاتر تێگەیشتن بە ژیانی ماركیز دەبێت سەرەتا بەشێك لە مێژووی كۆلۆمبیا و پێشینەی خێزانی خۆیەوە دەست پێبكەن.

كۆلۆمبیا
Colombia

وڵاتی كۆلۆمبیا لە ساڵی ١٨١٠دا لەدەست داگیركاری ئەسپانیا رزگاری بوو، لە باری یاساییەوە دیموكراسی لە ئەمریكای لاتیندا لە كۆلۆمبیادا سەقامگیر بووە. بەڵام بە داخەوە ئەو دیموكراسیە بە دەگمەن تامی عەدالەت و ئاسایشی چێشتوە.

کاتیك كه سالی ۱۸۱۰ ناپلیۆن شای ئەسپانیای لابرد، ئـەو دەولەتـە جـاری سـەربەخۆیی خـۆی لـە ئەسپانیا دا و ماوەیەکی کەم ئەزمونی ئازادی کرد، پاشان لە سالی ۱۸۱۵دا جاریکی تر بە هـۆی شـەرە خویناوییەکەی ژەنرال موریلو Murillo وە دەستی بە سـەردا گیرایـەوە. لـە سـالی ۱۸٤۹دا کۆلۆمبیـا پیشـرەوییەکی زۆری کـرد. بـوو بـە خـاوەنی دوو حـیزبی جیـاواز، حـیزبی پاریزگـاران و حـیزبی ئـازادیخوازان. تـا ئیسـتاش ئـەم دوو حیزبـە لـە کۆلۆمبیـادا دەسـتبەکارن. بوونەتـە چوارچیـوەی سیاسی گەلیك لە بەرهـەمی چیرۆکـەکانی مـارکیز و دەرکـی راسـتەقینەی ئـەم حیزبانـە رینمـایی بەرهەمەکانی ئەون.

لە تەواوی سەدەی نۆزدەدا، بە هـۆی شـۆرش و شـەری نـاوخۆ و راپەرینەکانـەوە کۆلۆمبیـا بـاریکی نالـەباری تـووش هـات. رەشـەکوژی خـەلك لـەم سـەدەیەدا بـووە هـۆی هەلگیرسـانی شـەری هـەزار رۆژە (The Wer of a thousand days) باپیری مـارکیزیش بەشـداری ئـەم شـەرە دەکـات، گـەلیك لـە کۆنـە سەربازانی ئەم شـەرە وەك کەسـایەتی خـەیالی لـە

بەرهەمــەکانی مــارکیزدا جیگــای شــیاوی خۆیــان دەدۆزنەوە.

کارەساتیکی تر کە کاریگەری لەسەر بەرهەمی مارکیز داناوە، بڕەوی بازرگانی مۆز و ڕەشەکوژی سالی ١٩٢٨ە، ئەم ڕووداوە لە ڕۆمانی سەد سال تەنیاییدا ڕەنگی داوەتەوە. لەو ڕووداوە گرنگانەی تر کە کاریان لە سەر بەرهەمی مارکیز داناوە، سەردەمی پڕ لە ترس و هەراسیکە بە ناوی (Laviolencia یان The Violence) ئەمە پاشان بووە باگراوندیك بۆ چەندین چیرۆکی کورت و لە هەموویان گرنگتر لە ساتە شوومەکاندا (in Evil Hour)دایە.

چ گومان لەوەدا نییە کە سەرەکی ترین کەسایەتی مارکیز باپیر و نەنکین لە دایکیەوە و، باپیری، سەرهەنگ Nicolls Ricardo miraguez Mejsa سەربازیکی کۆنەکاری ئازادیخوازی شەری هەزار ڕۆژە بوو، ئەو لە "ئاراکاتاکا" دەژیا، گوندیك کە خۆی دەستی هەبوو لە دروستکردنیدا، ئەم سەرهەنگە نیمچە قارەمانیك بوو، بەرانبەر ڕەشەکوژییەکانی شەری مۆز banana Massacrs هەروا

دەستەوســتان دانەنیشــت و لــە ســالی ١٩٢٩دا رەخنەی توندی لە کۆنگرەی کۆلۆمبیا گرت. ئەو کەسایەتیکی سەیر و سەرنج راکیش و لە حیکایەت خوانیشــدا دەســتیکی بــاڵای هــەبوو، ژیــانیکی سەرسورهینەری بەسەر دەبرد، لە تەمەنی لاویدا لە شەریکی تەن بە تەندا پیاویکی کوشتبوو، وەك دەلین زیاد لە شانزە مندالی بووە. لە بارەی شەریشــەوە وا قســەی دەکــرد دەتــوت بــاس لــە ئەزمونیکی خۆش و بە تام دەکات.

ئەم سەرهەنگە پیرە هەندیك لە فەرهەنگی زمان فیری گابریلی لاو دەکات. هەموو سالیك بۆ سیرکی دەبات و یەکەمین کەسە کە نەوەکەی خۆی بە کوشتنی خەلکی تر ئاشنا دەکات. ئەو بە مارکیزی لاو دەلیت هیچ کات و هیچ بەرپرسیارییەك لە کوشتنی مرۆڤیك قورستر نییە. پاشان مارکیزیش لە زمانی کەسەکانی ناو رۆمانەکانیەوە ئەم قسانە دەلیتەوە.

نەنکیشی لە هاوسەرەکەی کەمتر کاریگەری بەسەر بیری گابریلی لاوەوە نییە. بیری ئەویش وەك خوشکەکانی تری پرە لە خورافات و بیری خەلکی

رەمەکی. بەردەوام لـە مـالدا بـاس باسـی چـیرۆکی تارمایییەکان، پیشـبینی کردنـی ئـاینده و بـەخت و بەدیومنیـە کـە سـەرهەنگ زۆر گوییـان پینـادات. باپیری ئاگاداری گابریلی لاو دەکات کە بایەخ بەو جۆرە قسە پر و پوچانە نەدات. کەچی گابریل گوێ لە قسەکانی دایە گەورەی دەگریت چونکە دەستی بالآی هەیە لە چنینی ئەو درۆیانەدا.

دایـە گـەورە، بـی گویدانـە ئـەوەی ئـەو شـتانە نـاواقیعین و دوور لـە راسـتین، وایـان بـاس دەکـات وەك ئەوەی تەواو راست بن، ئەمە هەمان شیوازی بی گیان و هەستە کە نزیکەی سی سال دوای ئەوە نەوەی ئەو ژنە بۆ گەورەترین رۆمانی -سەد سال تەنیایی– هەلی دەبژیریت.

گارسیا مارکیز لە سالآنی بەرایی تەمەنیا، کەم و زۆر بە باوك و دایکی بیگانە بووە. بەلگەکەیشی گرنگە، دایکی Luisa santiago lguarjin یەکیکە لە دوو مندالی خیزانەکە. ئەم کچە چالاك و جەربەزەیە حەز لە پیاویك دەکات بە ناوی Gabriel Elogoio Garcia، بـەلآم دایکـی کچەکـە بـە چـاویکی سـووك و نەفرەتیـەوە لـە گارسـیا دەروانیـت، یـەکیك لـە

پاساوەکانی ئەوەیە کە گارسیا پیاویکی پاریزکار و هەروەها (Le hoiarasca)یە. ئەم زاراوە سووکە بە وانە دەوترا کە تازە هاتبوونە شارەوە، واتا (گەڵای وشکەڵاتو) وەك هەر شتیك کە لە بەردەم بایەکی توندا سەرنگون بیت و لە گۆشەیەکدا فریێ بدریت.

گارسیا وەك میبازیکیش ناوی دەرکردبوو، باوکیك خاوەنی چوار مندالی ناشەرعی. بەلای سەرهەنگەوە گارسیا ئەو پیاوە نەبوو کچی ئەو بینیت، گارسیا بە سازی ڤیلۆن، شیعری عاشقانە، نامەی زۆر و تەنانەت پەیامی تەلگراف خۆشەویستی خۆی بۆ کچەکە دەردەخات. خیزانی کچە زۆر هەول ئەدەن کچەکەیان لە شەری ئەو پیاوە دووربخەنەوە، بەڵام ئەو دەستبەردار نابیت و، خیزانی گارسیا مارکیزیش لەوە دەگەن کە کچەکەیان بەلینی شووکردنی پیداوە. لە ئەنجامدا هەموو ناچار دەبن لە بەردەم پیداگرتن و سووربوونی کچەکەدا قایل بن و سەرهەنگیش بە ناچاری دەستی کچەکەی بخاتە نیو دەستی ئەو پیاوەوە. ئەم میردە تازەیە بۆ چاکبوونی پەیوەندی، لە شوینی لەدایکبوونی کۆنی

سەرهەنگ ریو ئاکا Riohachaدا جیگیر دەبیت. رووداوە تال و شیرینەکانی سەردەمی دەزگیرانیەتی ئەو دوانە پاشان لە قالبیکی تازەتردا لە رۆمانی -خۆشەویستی لە سەردەمی کولیردا– Love in the time of choletaدا شیوە دەگریت.

گابریل لەناو خیزانیکدا لەدایك دەبیت کە تەنگژەی مالی و گیروگرفتی ژیانیان هەیە. پاشان بە پیی ریورەسمی ئەوسا باپیر و نەنکی دەیبەنە لای خۆیان و بەخیوی دەکەن.

سالی ١٩٢٨ دوا سالی بەرەوی مۆزە لە ئاراکاتاکادا. مانگرتن و پاشان تۆلەکارییەکی بیبەزەییانە باری ئاسایشی شار تیکدەدات. تەنیا لە شەویکدا زیاد لە سەد مان گرتوو لە ئاراکاتاکا دەکەونە بەر ریژنەی گوللە و لەناو دەچن، لاشەیان لە گۆری بە کۆمەلدا دەشارنەوە. ئەم کارەساتە خەماویە لە بەرهەمە ئەدەبیەکانی مارکیزدا رەنگیان داوەتەوە.

گابریلی چکۆلە کە بە ناوی خۆمانەیی (Gabito)وە بانگ دەکرا، وەك مندالیکی شەرمن و کەم دوو گەورە بوو. ئەو عاشقی چیرۆکەکانی

باپـیری و خورافـەکانی نـەنکی بـوو. بیجگـە لـە سـەرهەنگ و خـۆی، ئـەو مالـە پربـوو لـە ژن، لـە دواییـدا گارسـیا مـارکیز لـە بـارەی بیروبـاوەری ئەوانـەوە دەلیـت: "هـەندیك جـار گفتوگۆکانیـان ئـەوەندەیان دەترسـاندم کـە نـەمدەویرا لەسـەر کورسـیەکەم هەسـتم "کـەچی هـەر ئـەو مالـە بـووە سـەرچاوە و جیگـای داهینـانی کارەکـانی ئـایندەی. کارەسـاتی شـەری نـاوخۆ و رەشـەکوژی خـەلکی، دلداریی باوك و دایکی، خورافاتی دایك سالار، هات و چۆی پوورەکـانی، کچـە ناشـەرعییەکانی باپـیری و.. هـەموو ئەمانـە لـەو مالـەوە سـەرچاوەیان گـرت. سالانیکی دواتـر گارسیا مـارکیز دەنووسـیت: "مـن وا هەسـت دەکـەم هـەموو نوسـینەکانم لـە بـارەی ئەزمونیکـەوە بـووە کـە لـە ژیـانمدا لەگـەل باپـیر و نەنکم بەدەستم هیناوە".

کە تەمەنی گابریل دەگاتە هەشت سالی باپیری دەمریت، نەنکیشـی رۆژ بـە رۆژ چـاوی کـز دەبیـت، بۆیـە بـە ناچـاری گـابریل دەگەریتـەوە لای بـاوك و دایکی. باوکی گابریل لـە دەرمانخانەیـەکدا دەرمـان دەفرۆشیت، کـە گـابریل دەگەریتـەوە لایـان یەکسـەر

بریــاری ئــەوە دەدەن بیخەنــە خویندنگایــەکی رەسمیەوە. بۆیە دەینیرنە قوتابخانەیەکی ئیوارانە کـە دەکەویتـە بـارانکیلا (Baranguilla)وە، شـاریکی بـەندەری لـە ریژگـەی روبـاری ماگدالنـادا. لـەوێ گـابریل دەگۆریـت بـە کورژیلەیـەکی کـەم روو کـە شــیعری تــەنز دەلیــت و وینــەی کاریکاتــیری دەکیشـیت، ئـەوەندەیش جیدیـە لەگـەل لەشـی بچـووك و لاوازیشـیدا هاوپۆلـەکانی پیـی دەلیـن "پیرەمیرد".

سـالی ١٩٤٠ کـە تەمـەنی دوانـزە سـالە، بـە یارمـەتی ئـەو خـەرجی خویندنـەی کـە دەیدەنـێ دەرواتــە نــاوەندی قوتابیــانی زۆر زیرەکــەوە. قوتابخانـەی نـاوەندی The Liceo Nacional لـە لایـەن راهیبــانی یەســوعیەوە بــەریوە دەچــوون، (یەسـوعیەکان ئـەو راهیبانــەن کــە ســالی ١٩٥٣ ئیگناتیوس لویلا دایمەزراند).

ناوەندیەکە دەکەویتە زیپاگویر Zipaguirەوە. ئەم شـارە دەکەویتـە سـێ کیلۆمـەتری بـاکوری بوگوتـا Boogotaوە، گـابریلی لاو بـە سـەفەر دەرواتـە بۆگوتـا، سـەفەرەکەی هەفتەیـەك دەخایـەنیت. ئەو کـە یەکـەم

جاریەتی بڕواتە پایتەخت، ئەو شارە وا دەبینیت کە خەمهین و دڵتەنگ کەرە. ئەم ئەزموونە هانی گابریلی لاو دەدات کە شناسی خۆی بە ناونیشانی (costeo) دابنیت.

وانەکانی قوتابخانەی ناوەندی خۆشیەك بە گابریل دەبەخشن و هەموو دوانیوەڕوانیەك بۆ هاوڕیکانی ناوخۆیی بە دەنگی بەرز کتێب دەخوێنێتەوە و، عەشقی بۆ ئەدەبیات و چیرۆك و کاریکاتۆر ڕێگای ئایندەی بۆ ساز دەکات. هەر ئەو هۆیانەن دەبنە ئەستێرەی ڕێنماییکەری تا بتوانێت کەشتیی خەیاڵی بەرەو ڕاستەری ببات.

گابریل دوای تەواوکردنی قوتابخانەی لە ساڵی ١٩٤٦دا لەسەر حەزی باوك و دایکی و بە پێچەوانەی ئارەزووی خۆی کە ڕۆژنامەنوسیە لە بەشی حقوقی زانکۆی شاری بوگوتا ناونووسی خۆی دەکات. هەر لەو کاتەیشدایە کە هاوسەری ئایندەی هەڵدەبژێریت، ئەو کە بۆ دیدەنی باوك و دایکی دەچێت لەگەڵ کچێکی سیانزە ساڵیدا بە ناوی میرسیدس بارکا پارد و Mercedes Barcha Pardoدا دۆستایەتی پەیدادەکات. ئەو کچە گەنم

رەنگ و کەمدوو بنەچە میسریە، دلگیرترین کچیکە کە تا ئەوسا دیبوی، ئەو پیش رۆیشتنە زانکۆی، پشوە کورتەکانی لای دایك و باوکی بەسەر دەبردو هەر ئەوکاتەیش خوازبینی کچەکە دەکات. میرسیدس بەو مەرجە قایل دەبیت کە دوای تەواوکردنی قۆناغی ناوەندی خۆی ببنە دەزگیران. ئەگەرچی ئەوان تا چواردە سالی دوایی نابنە ژن و میرد، بەلام میرسیدس هەموو ئەو ماوەیە هەر بە وەفاداری دەمینیتەوە.

گۆڤاری گولستانە، ژمارە ۲۱، سالی ۱۳۷۹.

وەسیەتنامەی گابریل گارسیا مارکیز

چەند سالیك لەمەوبەر، ماركیز تووشی شێرپەنجەی لیمفە رژێنەكان بوو، لەبەر باری تەندروستی لە ژیانی كۆمەڵایەتی دووركەوتەوە، گوتاریكی ماڵئاواییشی پێشكەش بە هاوریكانی كرد، ئەمە دەقەكەیەتی:

ئەگەر خوداوەند تەمەنم درێژتر بكات، رەنگە هەموو ئەو شتانە نەڵیم كە بیریان لێ دەكەمەوە. بەڵام پێشتر بیر لەو شتە دەكەمەوە كە دەمەویت بیلیم.

بەهای شتەكان بە پێی نرخی مادییان هەڵناسەنگێنم. بەڵكو مانایان دەكەمە مەحەك.

كەم دەخەوم و زۆر خەون دەبینم، ئەو تەنیا دەقیقەیەی چاوی تیا لیك دەنێین، شەست چركە رووناكیمان لەدەست دەچێت. ئەو كاتانەی خەڵكی دەوەستن من دەگەڕیم.

ئەوکاتەی خەلکی دەنون من رادەبم، کە ئەوان دەپەیڤن من گویرادەدیرم، چیژ لەو ئایسکریمە خۆشە دەکەم کە تامی شوکولاتە دەدات.

ئەگەر خوداوەند بریك کاتی ترم بۆ ژیان پی ببەخشیت جلوبەرگی سادە لەبەر دەکەم. لەشم لەبەرخۆردا هەلدەخەم و رۆحیشم والا دەکەم. خودایا.. ئەگەر کەمەکیك وەختم هەبیت بەشیك لە خۆم لەسەر بەستەلەك دەنووسمەوە و چاوەریی هەلهاتنی خۆردەکەم.

لەسەر ئەستیرەکان شیعری "بنیدتی" و خەونەکانی "ڤانکوخ" وینە دەکەم، یەکیك لە گۆرانیەکانی "سرات" دەچرم و پیشکەش بە مانگی دەکەم. بە فرمیسکی خۆم گولەکان ئاودەدەم، بۆ ئەوەی هەست بە ئازاری درکەکانی و ماچی گەلا سوورەکانی بکەم.

خودایا.. ئەگەر تەقدیر وا بیت ماوەیەکی تر بژیم، رۆژیك تەمەنم بە هەدەر نادەم کە بە خەلکی نەلیم خۆشم دەوین. هەموویانم خۆش دەویت. ژن و پیاویك ناهیلمەوە نەزانن لای من مەزنن، دەژیم وەك عاشقیکی شیت و شەیدا.

دەیسەلمینم هەموو ئەو مرۆڤانە هەڵەن کە وا دەزانن تا بە تەمەندا هەڵکشین خۆشەویستیان نامینیت. لە راستیدا.. ئەوان ئەو ساتە پیرن کە لە خۆشەویستی دەکەون.

جووتێ باڵ دەدەمە منداڵیکی چکۆڵانە تا بە خۆی فیری فرین بیت. هەستی ئەوە لە تەمەندارەکان دەگەرینم کە بە ساڵاچوون لە مەرگمان نزیک ناکاتەوە، بەڵکو، مەرگی راستەقینە لە فەرامۆشیدایە.

هۆ مرۆڤ.. من زۆر شتت لێ فیربووم، فیری ئەوەی هەموو دەمانەویت لە ترۆپکی چیادا بژین، وەلی بەختەوەر ئەو کەسەیە بە چیاکەدا هەڵدەزنیت، فیربووم.. یەکەمین جار منداڵ کە لە دایك دەبیت دەستی دەکاتەوە، ئیدی هەتا هەتایە دەستی لەگەڵ دەستی باوکیدا ئاویزان دەبن. فیری ئەوە بووم، مرۆڤیك مافی ئەوەی نییە لە سەرتاپای ئەوی دی بروانیت، مەگەر هاوکاریی رابوونی بکات، من ئەم هەموو شتانە لە تۆوە فیربووم، بەڵام داخ چ سوودیکیان بۆ من نییە، چونکە کاتیك فیری ئەمانە بووم کە لەسەرەمەرگدام.

ئەوەی هەستی پی دەکەیت دەری ببڕە، ئەوەی بیری لێ دەکەیتەوە بیکە، ئەگەر بزانم ئەمە دواجارە تۆ بە نوستوویی دەبینم، بە گەرمی لە ئامێزت دەگرم، خوازیاریشم لە یەزدان بمکاتە پاسەوانی رۆحت.

ئەگەر بزانم ئەمە دواجارە لە دەرگاوە بتبینم دەرۆیتە دەرێ، لە باوەشت دەگرم و ماچت دەکەم، پاشان جاریکی دی هاوارت لێ دەکەمەوە، تا لە ئامێزت بگرمەوە و ماچت بکەم.

ئەگەر بزانم ئەمە دواجارە گوێم لە دەنگت دەبێت، وشە بە وشەت تۆمار دەکەم تا هەمیشە گوێت بۆ رادێرم.

ئەگەر بزانم ئەمە دوا چرکەساتی بینینی تۆیە، پێت دەڵێم -من خۆشم دەوێیت- بێ ئەوەی گەلۆری بە خەرج بدەم کە تۆ بەمە دەزانیت.

هەمیشە سبەی بەرێوەیە، ژیانیش هەلمان بۆ دەرەخسێنیت تا شتەکان چاکتر بکەین.

ئەگەر هەڵە بوبیتم و تەنیا رۆژێکم لەبەردەستا مابێت، هەرپێت دەڵێم چەندم خۆشدەوێیت، هەرگیزیش لە یادتان ناکەم.

کەسیك نییە، چ گـەنج و چ پـیر، دلنیـا بیـت لـە هـاتنی بـەیانی. بۆیـە لانـی کـەم دەبیـت بجولییـت، چونکـە کـە سـبەی نەگەیشـت، بیگومـان تـۆ زۆر پەشـیمانیی ئـەو رۆژە داتدەگریـت کـە دەرفـەتت هـەبوو بلییـت خۆشـم دەوییـت. ئەوسـا زەردەخەنەیـەکت ناکەویتـە سـەرلیو تـا ئـامیزیك و مـاچیكو دوا ئـارەزووت بـۆ ئـەو کەسـە بەدەسـت بینیت کە خۆشت دەویت.

ئەم وتارانە لەم دەقەوە وەرگیراون:

كيف تكتب الرواية ومقالات أخرى.

وەرگێری بۆ عەرەبی: صالح علمانی

پیرست

زۆر چاکە، با لەسەر ئەدەب بدوێین ٥
چۆن رۆمان دەنووسرێ ١٤
گوند
ئەو جێگا سامناکەی، مریشکەکانی هێور دێنو دەچن ٢٣
بیجی، ماچێکم بدەرێ ٣٢
منەکەی ترم ٤١
ختوورە بێ سیمەکان ٥١
ئاسانسەرەکانی چوارشەممە ٦٠
با پیاو بین و لە ترسی ناو فرۆکە بدوێین ٧٠
چارەسەریەکانی فرین ٧٨
خۆشەویستی لە ئاسماندا ٨٦
فرۆکەی شۆخە نووستووەکە ٩٥
بەشێك لە ژیانی تایبەتیی گابریل گارسیا مارکیز ١٠٥
وەسیەتنامەی گابریل گارسیا مارکیز ١١٦